УзССР давлат китоб палатаси
Инв. №
Гос. книжная палата УзССР

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 113 (8. 311) ◆ 1993 йил 25 июнь, жума ◆ Нархи 10 сўм.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИНИ БЕЛГИЛАШ ТУҒРИСИДА

Матбуот ва оммавий ахборот воситаларининг давлат истиқлол ғояларини тарғиб этиш, янги демократик жамият қуриш, аҳолини ватанга садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги хизматларини эътироф этиб, шунингдек, журналистлар жамоалари, адиблар, олимлар ва кенг жамоатчиликнинг кўплаб таклифларини инобатга олиб:

1. Республика Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни этиб 27 июнь белгилансин.

2. Узбекистон Республикаси Конституциясининг 82-моддасига мувофиқ ушбу масала Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига киритилсин.

Узбекистон Республикасининг Президенти

И. ҚАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 24 июнь.

Ўзбекистон ва жаҳон

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

ЯҚИНДА Тошкентда «Олмония — Ўзбекистон» иқтисодий ҳақмкорлиги» семинари бўлиб ўтди. Семинарда Олмония иқтисодий тадқиқот институти олимлари доктор Остеркам ва доктор Клеберлар маъруза ўқидилар.

Ушбу семинар Олмония иқтисодий ҳамкорлик вазирлиги ва Олмония техникавий ҳамкорлик жамияти, Ўзбекистон Марказий банки ҳамда Тошкент Молия институти томонидан ташкил этилган бўлиб, икки йилдан бери фаолият кўрсатмоқда. Ўтган йили Тошкент Молия институтининг ректори, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси, профессор Мурод Шарифхўжаев раҳбарлигидаги 11 кишилик делегация Олмонияда икки ҳафта бўлиб, ижодий учрашувлар ўтказилган эди. Мазкур учрашув ҳам мана шу эзгу ниятлар билан бошланган катта ишларнинг дебочаси эди.

Анжуманда республика банки мутахассислари, Тошкент Молия институти профессор-ўқитувчилари ва талабалари фаол иштирок этиб, олмониялик олимлар ўз мамлакатларидаги «Банк иши», «Пул», «Кредит ва банклар назарияси», «Пул ва кредит орқали пул муомаласини тартибга солиш», «Банкларни бошқариш» тажрибалари билан ўртоқлашдилар. Олти кун давом этган семинарда дунё банклари ишларининг илғор тажрибаларини Республикамизда жорий этиш йўллари белгиланди.

Мусоқул УСМОНОВ,
Тошкент Молия институти тарих кафедрасининг мудири, профессор.

1-пойабзал ишлаб чиқариш корхонасининг Ишчилар шаҳарчасида жойлашган 2-бўлимида аёллар, эркаклар ва болалар учун ҳар хил кўринишдаги шиппаклар тайёрланади.
СУРАТДА: шу корхонанинг пешқадам тикувчиси Мавлуда Ҳакимова.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

1993 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН БОШЛАБ ҚАЛАМ ҲАҚИ, САҲНАЛАШТИРИШ ВА ИЖРОЧИЛИК ҲАҚИ СТАВКАЛАРИ ҲАМДА МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ҲАҚИДА

Ижодкорлик жараёнини рағбатлантириш ва кучайтириш, чинакам халқ анъаналарини, маънавий-ахлоқий анъаналарни тиклаш ва янада ривожлантириш, умумбашарий қадриятларни қарор топтиришга хизмат қиладиган юксак бадиий асарлар яратишни рағбатлантириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилди:

1. Республика вазирликлари, идоралари, ижодий уюшмалари ва жамоат ташкилотларининг Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши 1978 йил 8 февралда қабул қилган 68-сонли қарор билан кино соҳасида белгиланган ҳамда республика Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 1 апрелда қабул қилган 158-сонли қарор билан адабиёт, санъат, архитектура, телевидение, радио ва журналистика соҳаларида белгиланган муаллиф қалам ҳақи, саҳналаштириш ва ижрочилик ҳақи рўйхатининг амалдаги ставкаларини 1993 йил 1 июлдан бошлаб ошириш тўғрисидаги таклифлари иловага мувофиқ қабул қилинсин.*

Бундан буён қалам ҳақи миқдори ва фондлари белгилаб қўйиладиган энг кам миқдордаги иш ҳақига мутаносиб равишда кўпайиб боради, деб белгилаб қўйилсин.

2. Вазирликлар, идоралар, ижодий уюшмалар ҳамда республика бюджетидан пул билан таъминланадиган бошқа манфаатдор ташкилотлар икки ҳафта муддатда Молия вазирлигига шу йилнинг 1 июлидан бошлаб 1993 йилнинг охиригача қалам ҳақини кўпайтириш билан боғлиқ харажатларни қоплаш учун зарур миқдорда қўшимча маблағ ажратиш тўғрисидаги ҳисоб-китобларни тақдим этсинлар.

3. Молия вазирлиги Ўзбекистон Республика муаллифлик ҳуқуқлари агентлиги, Маданият ишлари вазирлиги, Давлат матбуот комитети, Давлат телекўрсатув ва радиоэшиттириш компанияси, Давлат кинокомпанияси, Миллий ахборот агентлиги, Ёзувчилар уюшмаси ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда бир ой муддатда мазкур қарорнинг 1-бандига мувофиқ қалам ҳақи тўлаш тартиби тўғрисидаги меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқсинлар ва Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсинлар.

4. Қуйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 1978 йил 8 февралдаги 68-сонли қарорининг муаллиф қалам ҳақи ставкалари ва миқдорлари қисми;

Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгашининг 1988 йил 16 ноябрдаги 428-сонли қарорининг а, б, в, г, д бўлимларида ва 2-сонли иловада белгиланган муаллиф қалам ҳақи ставкалари ва миқдорлари қисми;

Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 1 апрелдаги 158-сон қарори.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлими зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 23 июнь.

* — Ушбу қарорга илова Ўзбекистон Республикаси ҳукумати қарорлари тўпламида эълон қилинади.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Икки кун давомида Вазирлар маҳкамасида Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида бўлиб ўтган кенгашда Ўзбекистон Президенти ва ҳукуматининг уй-жой — коммунал хўжалиги, савдо-сотиқ, маиший хизмат, маҳаллий саноатни ислоҳ қилишга оид қарорлари қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди.

● Кеча Тошкентда собиқ Иттифоқ 12 мустақил давлати вазирликлари ва идоралари раҳбарларининг машинасозлик соҳасида ҳамкорлик қилиш бўйича кенгаши бошланди.

● Нукусда Марказий Осиё давлатлари ва Россиянинг Орол муаммоларига бағишланган давлат раҳбарлари учрашувини бу ерда ўтказишга тайёргарлик кўриш юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси фаоллари кенгаши бўлиб ўтди.

● Тошкент вилояти ҳокимлигида академик Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига бағишланган анжуман бўлиб ўтди.

● Республика хотин-қизлар комитетида АҚШнинг ҳукуматга қарашли бўлмаган хотин-қизлар ташкилоти делегацияси билан учрашуви бўлди.

ҲАМДУСТЛИКДА

● Кеча Тожикистон Олий Кенгашининг сессияси ўз ишини бошлади. Кун тартибига киритилган 30 тадан кўпроқ масалалар орасида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш асосий ўринни эгаллайди.

● Россия Олий Кенгаши турли қонунбузарликларга йўл қўйганликлари учун Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Владимир Шумейко ва Федерал ахборот марказининг раиси Михаил Полторанинга ишончсизлик билдирди ҳамда Президентга уларни зудлик билан лавозимларидан четлаштиришни таклиф этди.

● Татаристон раҳбарияти Москвадаги Конституциявий кенгашда иштирок этаётган ўз вакилларини чақириб олди. Бу Россия раҳбариятининг янги Конституция лойиҳасида Татаристонга алоҳида мақом бериш тўғрисидаги таклиф эътиборга олинмаётганлиги муносабати билан қилинди.

● Қозоғистонда давлат бутун молия-кредит сиёсатини кучайтириш, иқтисодиётни ички эҳтиёжлар ва ўз-ўзини таъминлашга қатъийлик билан ўтказиш, шунингдек миллий валютани муомалага киритиш эҳтимоли эълон қилинди. Марказий ахборот воситалари буни Қозоғистон ҳам рубль ҳудудини тарк этишга тайёргарлик кўраяпти деб баҳоладилар.

● Россия Президенти Борис Ельцин Эстония маъмурлари ва қонун чиқарувчи идоралари томонидан ушбу мамлакатдаги қарийб 500 минг русзабон аҳоли ҳуқуқлари чеклаб қўйилаётганлиги муносабати билан уларга қатъий норозилик билдирилган баёнот қабул қилди.

● Бугундан бошлаб Москва метроси ва шаҳар транспортида кира ҳақи 10 рубль бўлди.

ХОРИЖДА

● Бугун Югославия Иттифоқ Республикаси парламентида истеъфога чиқарилган Президент Чосич ўрнига янги Президент сайлови бўлади.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Сомалидаги мухолифатчи ҳарбийларга бошчилик қилган, бу ерга БМТ тинчликни сақлаш кучлари киритилгандан сўнг ғойиб бўлган генерал Ойдидни ушлаб берадиганларга мукофот берилишини маълум қилди.

● Америка радиостанциялари собиқ СССР ва Шарқий Европа мамлакатлари ҳудудига эшиттиришларини сезиларли даражада қисқартирадиган бўлдилар.

● Эй-Би-Си телекомпаниясининг маълум қилишича, Хитой Покистонга ракета технологияси етказиб бермоқда.

● Исроил раҳбарлари иқтисодий соҳада Исроил —Фаластин—Иордания анжумани ўтказиш мумкинлиги тўғрисида баёнот бердилар.

● Греция пойтахтида Шарқий Европа ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари билан ҳамкорлик масалаларига бағишланган халқаро анжуман ўз ишини якунлади.

● Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Қуддусни ер куррасидаги энг «соғлом» шаҳар», деб топди. Бу қарорга шаҳардаги озодалик ва унинг атроф-муҳитини муҳофаза қилиш тизимлари чуқур тадқиқ этилгандан сўнг келинди.

Махсус «Оқшом» учун

Укэру МАГОСАКИ:

«ҲАЙРАТЛАНСА АРЗИЙДИГАН ЎЛКА»

Тўрт йирик ва кўпдан-кўп кичик ороллар. Бу— Шарқий Осиёнинг энг йирик давлатларидан бири Япониядир. Капиталистик дунёда ялпи миллий маҳсулот ва саноат ишлаб чиқариш ҳажми бўйича иккинчи ўринни эгаллаб турган мамлакат ҳам Япониядир. Автомобиллар, кемалар, маиший электротехника, саноат роботлари, машинасозлик соҳасида жаҳонда биринчи ўринни мустаҳкам эгаллаб турган давлат ҳам Япониядир.

60-йиллардаёқ «япон мўъжизаси» атамаси пайдо бўлган эди. Бизнинг Япониянинг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Укэру Магосаки билан суҳбатимиз ҳам ана шу «япон мўъжизаси» ва унинг юртимиз иқтисодиёти ривожланиши учун аҳамиятидан бошланди:

— Япония ўз тарихи давомида иккита туб бурилиш нуқтасини бошидан кечирди. Бу биринчи гал қарийб 100 йил муқаддам бўлган эди. Ўшанда «Мэйдзи таъмирлаши» номини олган инқилоб давлатимиз тарихида янги, капиталистик босқични бошлаб берди. Бунгача 300 йилдан кўпроқ вақт мобайнида Япония сунъий биқиқлик шароитида бўлди. Ана шу биқиқлик бизга ўз маданиятимиз, анъаналаримиз, турмуш тарзимизни сақлаб қолишга кўмаклашади, деб ўйлар эдик. Тўғри, бу қадриятларимизни сақлаб қолдик. Шу билан биргаликда кўп нарсани, айниқса маданий муносабатларда кўп нарсани йўқотдик. Зеро, ҳар қандай халқ бошқа халқлар билан қалин алоқадагина яхши ривожлана олади. Афсуски, буни тушуниб етиш учун бизга жуда кўп вақт талаб қилинди.

Иккинчи бор Япония атом фожиасидан сўнг қайта туғила бошлади. Бу мамлакат тарихида ғоят мураккаб давр бўлди. Бизга сиёсий, айниқса иқтисодий қийинчиликларни бошимиздан кечиришга тўғри келди. Япониянинг табиий бойликлари кўп эмаслиги маълум. Урушдан сўнгги қирқ йил давомида Япония юксак тараққий этган саноат-қишлоқ хўжалик мамлакатига айланган экан, бунда уч омил алоҳида аҳамият касб этди. Бу — таълим, режалашга яхши раҳбарлик қилиш ва яхши бюрократлардир.

— Яхши бюрократлар дедингизми?

— Нимага таажубланаётганлигингизни тушуниб турибман. Афсуски, собиқ Иттифоқда режалаштириш ва бюрократия каби тушунчаларга фақат салбий муносабатда бўлиш шаклланиб қолган. Агар бизнинг тажрибамизга ишонсангиз, иқтисодиёт заиф экан ана шу икки омилсиз олға силжиш жуда қийинлигига ҳам ишонишингиз керак. Айниқса, биринчи босқичда режасиз ва ягона раҳбариятсиз иқтисодиётни қайта қуриш ёки ўзгартиришнинг иложи йўқ. Бунга мисол қилиб Япониядаги энг йирик «Сони» фирмасини келтириш мумкин. Агар унинг раҳбарияти режалаштиришнинг ипидан игнасигача билмаганида, фирма аллақачон синган бўларди.

— Жаноб Магосаки, Сизнинг фикрингизча, бугунги кунда Япония ва Ўзбекистон муносабатларида энг муҳим нарса нимадан иборат?

— Сиз сўнгги йилларда эришган энг катта ютуғингиз — давлат мустақиллигидир. Бу жаҳондаги сиёсий вазиятга ҳам ғоят катта таъсир кўрсатди. Тўғри, мустақилликка эришганингиздан сўнг олдингизда жиддий муаммолар ҳам пайдо бўлди. Шуларни ҳал этиш учун, менинг фикримча, Япония иқтисодиётини оёққа турғизиш тажрибаси асқотиб қолса ажаб эмас. Биз ҳам бошимиздан худди шундай босқични ўтказганмиз. Ўшанда устиворлик иқтисодиёти ривожлантиришга берилган эди. Аниқроқ қилиб айтадиган бўлсак иқтисодиётда биринчи галда ривожлантирилиши керак бўлган соҳалар аниқ белгилаб олинган эди.

Давлатларимиз ўртасида ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Бунда ҳар икки мамлакат турли саноат соҳалари вакиллари ўртасида амалий алоқалар ўрнатилаётганлиги ғоят катта аҳамиятга эга бўляпти.

— Тўғрисини айтганда, Япониянинг йирик фирмалари Бекободда ишлаб чиқарилаётган пўлатга жуда қизиқиб қолганликларини эшитиб ғурурланиб кетдим...

— Сиз ҳақли равишда ғурурлансангиз бўладиган нарсалар кўп. Жумладан, бизнинг тижоратчиларимиз Тошкент авиасозлик бирлашмасида бўлганларида том маънода роса ҳайратга тушдилар. Японияда сизникидек завод умуман йўқ. Бу яна бир карра Ўзбекистоннинг улкан имкониятларидан ёрқин далолат бериб турибди. Давлатингиз бошқалардан ўрганибгина қолмасдан, кўп нарсани ўргатишга ҳам қодир.

— Жаноб элчи, одатда дипломатларни сиёсат дунёсидаги ўзига хос дирижерлар, деб аташади. Бундай таърифга қўшиласизми? Умуман ҳаётингизни бу ишга бағишлашга нима сабабчи бўлган?

— Мен дипломатия соҳасида чорак асрлик тажрибага эгаман. Сиз тилга олган таъриф адолатли, деб тан оламан. Баъзан дипломатнинг ёлғон сўзлаши унинг давлати учун фойда келтиради, деган гаплар ҳам юради. Бундай тушунчага қатъий қаршиман. Зеро, дипломатик муносабатлар одатда узоқ вақтни кўзлаб ўрнатилади. Бир марта ёлғон гапирган одамга ким ишонадиган бўлади?

Ҳа, дипломатга кўп нарса боғлиқ. Ҳар бир давлат, ҳар бир ҳукумат бирор воқеага нисбатан ўз нуқтаи назарига эга бўлади. Лекин бунда қарашлар зиддият туғдирса, дунё беқарор бўлишига сабаб ҳам бўлиши мумкин. Кавказ орти, Югославиядаги воқеалар бунга мисол бўла олади. Юзага келган муаммоларни ҳал этишда нуқтаи назарларни яқинлаштириш дипломатнинг бурчидир. У жаҳондаги сиёсий вазиятни беш қўлидек билиши керак. Таассуфки, қирқинчи йилларда бизнинг дипломатия хизматимиз йўл қўйган хатолар, сиёсий кайфиятлар нотўғри баҳолангалиги сабабли Япония уруш гирдобига тортилди. Миллионлаб кишилар эса бу хатоларнинг қурбони бўлдилар. Бунга айбдорлик туйғуси, ана шундай хатолар такрорланмаслиги учун астойдил ҳаракат қилиш тушунчаси мени дипломатияга бошлаб келди. Бу хусусда ўзимнинг «Дипломатия тўғрисида» китобимда ҳикоя қилганман. Яқинда Японияда бу китобни таништириш маросими бўлиб ўтди.

— Табрикларимизни қабул этгайсиз... Жаноб элчи, Ўзбекистондаги лавозимга тайинлангунча ҳам юртимизда бўлганлигингиздан хабардормиз. Илк бор мамлакатимизга келганингизда Сизда нима энг катта таассурот қолдирган эди?

— Кунлардан бир кун шаҳрингиздаги китоб дўконларидан бирида япон новеллалари тўпламига кўзим тушди. Нима сабабдандир уни дарҳол харид қилмадим. Лекин бир неча кундан сўнг шу китобни харид қилиш учун дўконга кирсам, ундан биронтаси ҳам қолмабди. Ҳаммасини сотиб олишибди. Халқингиз китобхон эканлигидан хабардорман. Шундай бўлсада, япон адабиётига бу даражадаги қизиқиш ҳам мени ҳайратга солди.

— Адабиётдан бошқа яна қандай қизиқишларингиз бор?

— Югуришни ёқтираман. Ҳар саҳар Анҳор қирғоғи бўйлаб бир соатдан кўпроқ югураман. Бу ер шундай хушманзараки, асти қўявераcиз. Ҳавосидан эса нафас олиб тўймайсиз. Японларнинг «го» деб номланган ўйинига ҳам қизиқаман. У мураккаблиги жиҳатидан шахматга ўхшаб кетади. Умуман олганда эса дипломат ҳамиша бардам-бақувват, ҳар қандай мураккаб муаммони ҳал этишга тайёр бўлиши керак. Бунинг учун яратган уни ақл-заковатдан ҳам кемтик қилмаган бўлиши зарур. Акс ҳолда ундан, Сиз айтгандай, дирижер чиқадими?

Суҳбатдош
Ирода ҒОЙИБОВА.

КЕЛАЖАККА сари дадил одимлаш ниятида бўлган инсонлар ҳамиша ўтган кунларини бир-бир хотирдан кечириб, ёдга оладилар. Бу бир қараганда ўтмишга, ўзи яшаб ўтган йилларга, она тупроққа чексиз ҳурмат ифодаси бўлса, айни пайтда тенги йўқ сабоқ ҳамдир.

Юртимизнинг мустақиллик шабадаларига кўкрак очганига икки йил бўляпти. Икки йил айтишга осон. Аслида икки йилнинг салмоғи икки асрга тенг бўлди, десам муболаға қилмаган бўламан.

Тарих ниҳоятда кўп жангу жадалларга, ур-тўполонларга, ҳадсиз қурбонларга гувоҳ. Бир қараганда уруш бор жойда қурбон, албатта, бўлади. Лекин инсон нима учун жон фидо қилди — бу тамом бошқа масала.

Қудратли Эрон ҳукмдори Доронинг лашкарларига бир ўзи қарши чиққан Широқни бир эсланг. У ширин жонидан кечиб, ўз юртдошларини, гарчи саҳро бўлса ҳам, Ватанини босқинчилардан асраб қолди. Шу сабаб унинг номи тарих саҳифаларида барчага ибрат бўлиб яшаб келмоқда.

Ёки мард аёл Тўмарисни олинг. Аёл боши билан Кирга қарши лашкар тортиб чиқишга жасоратни, журъатни қаердан олди экан? Жавоби оддий: юрт муҳаббати унинг қалбини катта ғалабалар сари илҳомлантирди.

Бу каби қаҳрамонлар юртимиз тарихида истаганча топилади. Маҳмуд Торобий ҳам, Муқанна ҳам, Жалолиддин Мангуберди ҳам, Темур Малик ҳам бир нарса учун жон фидо қилдилар. У ҳам бўлса жаҳондаги энг олий неъмат — Ватан истиқлоли.

Тарихимизни варақлашда давом этсак, ватанпарварлик бизга боболардан қолган қутлуғ мерос эканлигига гувоҳ бўламиз. Чунки халқимиз учун ватанимизнинг бир кафт тупроғи, қуёшининг бир қатим нури, бир ҳўплам суви, эрки-озодлиги барча нарсадан аъло!

Инсон зоти борки, ўз юртини энг аввало озод кўришни истайди. Шуни истайдики, у ҳеч кимга қарам бўлмасин. Тенглар ичида тенг, озодлар ичида озод, ободлар ичида обод бўлсин. Ўз юртини севган фуқароларнинг жон фидо қилишига асосий омил мана шудир.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Маърифий суҳбатлар

НАЖОТ ҚАЛЪАСИ

Бўрибой АҲМЕДОВ,
Узбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, тарих фанлари доктори, профессор.

Мустақиллигимизнинг боқий бўлишини таъмин этадиган омиллардан яна бири — маънавий бойликларимизни кўз қорачиғидек асрашимиз билан боғлиқ. Ўзбекистоннинг Бухоро, Самарқанд, Хива, Нурота, Насаф сингари ёши асрлар билан ўлчанадиган муаззам шаҳарлари бор. Шаҳардаги ҳар бир обида, ҳар бир минора тарихимизнинг бир варағи. Афсуски, бугунга келиб, шундай варақларнинг қанчадан-қанчасини бой бердик. Янги ҳаёт учун, янги тафаккур учун шиори билан бўлган курашларда кўпдан-кўп мадрасалар, масжидлар ер билан теп-текис қилиб ташланди. Улардаги маънавий қудратни эса ўйлаб кўрмадик.

Бухородаги Минораи Калонга қараб ҳайратга тушмаган кимса йўқ. Унинг таърифи уммонлар оша Америкага, Мексикага етган. Биз эса уни асримизнинг 20-йилларида тўпга тутишганда томошабин бўлиб турганмиз. Ҳозир таъмирланган бўлса ҳам ушбу миноранинг ғиштлари зирқираб турган бўлса ажаб эмас. Ёинки, Самарқанддаги Тиллакори, Шердор мадрасаларини кўз олдимизга келтирайлик. Самарқанд ҳокими Ялангтўш Баҳодирнинг ҳиммат ва иродаси билан яралган бу олий бинолар қанча-қанча одамларни маҳв этган ўз салобати билан. Уларга қараб туриб юрагимиз ғурурга, ифтихорга тўлади. Миллатимизнинг улуғвор ишларидан қудрат оламиз.

Яқин ўтмишимизга мурожаат қиладиган бўлсак, энг аввало оташнафас адибимиз Абдулла Қодирий, Абдулҳамид Чўлпон, Усмон Носир кўз ўнгимизга келади. Уларнинг бирдан бир истаклари Туркистонни озод, бахтиёр кўриш эди.

Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, оташин маърифатпарварлар Мунаввар қори Абдурашидов, Салимхон Тиллахон ўғли, Саид Аҳрорий ва бошқаларни истибдодга дадил қарашга, ҳақ сўзни айтишга, ҳақиқат учун курашишга даъват қилган ҳам Ватан истиқлоли, Ватан муҳаббати эди. Демак, одамзот ўз юртини озод кўриш, озод юртда ҳур яшаш орзуси ҳамма асрларда бирдек юрагида ёниб турган.

Бугун биз аждодларимиз орзу қилган ўша Истиқлолга эришдик. Истиқлолни дарахтдан узилган олма сингари қўлга киритдик, деб ўйласак хато қилган бўламиз. Истиқлолимиз қурбонларининининг сон-саноғи йўқ. Юртимизнинг асл фарзандлари бизнинг ушбу кунимиз учун ўз бошларини кундага қўйдилар. Ўша машъум 1937 йилнинг қатағонлари, 50-йилнинг қувғинлари, таъбир жоиз бўлса, истиқлолимиз учун курашнинг жанговар саҳифаларидан бири бўлди. Демак, истиқлол ҳақида гап кетганда фақатгина уни алқаш эмас, муносиб равишда ҳимоя қилишни ҳам ўйлашимиз керак бўлади.

Истиқлол ҳимояси барчамизнинг қалбимиздан, онгимиздан бошланади. Яна ҳам очиқроқ айтадиган бўлсак миллий мафкурамизнинг жанговарлигидан бошланади. Салкам 150 йил мобайнида ўз юртимиз қолиб, олис тундрадаги қорларни, Шимолий Муз океанидаги сувларни мақтадик. Аммо ўзимизнинг Жайҳунимизни, Сайҳунимизни юртимизни бор чиройи, бор дарди билан қўшиб мақтолмадик. Шу тариқа мафкурамиз миллийликдан, асрий удумлар, фазилатлардан йироқлаб «байналмилал» кўриниш касб этиб борди. Рости билан ҳам ўз элимиздаги муаммоларни ҳал этолмасдан турган бир пайтда олисдаги кўнгилсизликлардан ташвишга тушдик.

Бугун истиқлолимизни ҳимоя қилиш ҳар нарсадан ҳам муҳим бўлиб турибди. Агар мустақиллигимизни эркимиз, истиқболимиз, шаъни-шавкатимизнинг муаззам қўрғони — нажот қалъаси деб атасак (албатта рамзий маънода) ушбу қалъа боқий туриши учун нималар қилмоғимиз жоиз бўлади? Энг биринчи навбатда ҳар бир камол топаётган ёшларимиз она юртимиз тарихини пухта билишлари шарт. Ана шундагина мустақиллигимизнинг қадрига етади авлодларимиз. Бунинг учун эса маънавий юксалиш зарур, миллий истиқлол мафкурасини яратиш, ҳаётга тадбиқ этиш зарур.

Сўзимни ниҳоялар эканман, тарихда ўз изини қолдирган буюк император Наполеоннинг сўзларини таъкидлаб ўтмоқчиман. Франция мушкул вазиятда қолганида юртнинг казо-казолари унинг олдига келиб: «Жаноби олийлари, биз нима иш қилайлик, нима буюрасиз?», деб сўрашади. Шунда Наполеон: «Ҳамма ўз ишини қилсин, шунда Францияга жуда яхши бўлади», деган экан.

Бугун биз ҳам бутун вужудимиз билан, қалбимиз билан зиммамиздаги вазифаларини адо этмоғимиз керак. Завод ишчиси дастгоҳ ёнида, олим ўз ижодхонасида, ҳарбийлар юртимиз сарҳадларида, деҳқон ўз даласида фидойилик кўрсатса, нажот қалъамиз — истиқлолимизни етарли ҳимоя қила олган бўламиз. Бугуннинг талаби айнан мана шунда!

Ғолиб МИРЗО ёзиб олди.

БИЛДИРИШ

26 июнь куни соат 17 да А. Навоий номли театрда Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунига бағишланган йиғилиш бўлади.

Йиғилишга барча матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари, журналистика фахрийлари, ишчи-қишлоқ мухбирлари таклиф этиладилар.

МУСТАҚИЛЛИК ўзбек халқининг асрий орзуси эди. Бу орзуга етолмасдан кетган фидойиларни санаб адоғига етиб бўлмайди. Шукрки, биз — бугунги авлод мустақилликдек муқаддас неъматдан баҳраманд бўлдик. Шу билан бир қаторда елкамизда шарафли бурч насиб этган мустақилликни асраш, ривожлантиришдек вазифани сезиб турибмиз.

Тарих учун икки йил арзимас муддат. Лекин шу вақт ичида республикамизда амалга оширилган ишлар асрга татигулик бўлди. Айниқса, маънавий соҳада эришган ютуқларимиз бир дунё. Буларни санаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Энди келажакда қилинажак ишларга кўпроқ аҳамият беришимиз лозим.

Ана шундай қилиниши керак бўлган ишлардан бири — республика иқтисодиётини кўтариш.

* *Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги олдидан*

КЕЛАЖАККА ЭЛТУВЧИ ЙЎЛЛАР

Бугун саноат корхоналарида аҳвол қандай? Улар бозор муносабатларига ўтиш қийинчиликларини қандай ҳал этишмоқда ва мустақилликка қай даражада улуш қўшмоқда? Келинг, буни республикамиздаги йирик, нуфузли корхоналардан саналган Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси мисолида кўриб чиқайлик.

Дунё бўйича иккитагина пахта териш машиналари ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхона бўлса, бири АҚШнинг «Жон-Дир» фирмаси, иккинчиси эса «Ташсельмаш»дир. Унинг тарихига назар ташлайдиган бўлсак, республика қишлоқ хўжалиги саноати учун ходимлар ўчоғи бўлган. Корхона мутахассислари америкаликлардан ҳам илгари пахтани очиқ кўсакларда турган ҳолда терадиган машина яратганлар. Шунгача Америка машиналари пахтани кўсаги билан териб, сўнгра бошқа машинада тозалаганлар. «Ташсельмаш» маркали машиналар дунёнинг ўнлаб давлатлари томонидан кўплаб сотиб олинган. Корхонанинг оёққа туриб олишида Шароф Рашидовнинг жуда катта ҳиссаси борлигини эслаб ўтиш керак. У киши шахсан ўзлари республика раҳбари сифатида корхонани ўз назорати остига олганлар. Аммо шунга қарамасдан илгари пахта териш машиналари колхоз-совхозларга мажбуран сотилар, кундан-кунга сифат эмас, сон ортарди. Айни пайтда ўзимизнинг деҳқонларга қиммат, чет элларга эса сув текинга экспорт қилинарди. Бу «номи улуғ супраси қуруқ» собиқ Иттифоқ учун типик ҳол эди. Бугунги кунда эса мустақиллик шарофати билан машиналар харидорларнинг талаб-истакларига биноан ишлаб чиқарилади. Корхона ҳам иқтисодий томонлама тўла мустақил. Аммо мавжуд муаммолар бу корхонани ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Собиқ Иттифоқ республикалари орасида иқтисодий алоқалар сусая бошлаши билан биринчи бўлиб техник материаллар танқислиги ва қимматчилиги муаммоси бўй кўрсатди. Россия ва бошқа республикалар қўйган юқори нархлар пахта териш машиналари нархини ҳам осмонга олиб чиқди. Натижада харидор камайиб кетди. Корхонанинг асосий маҳсулот — машина ишлаб чиқариш режасини камайтиришдан ўзга иложи қолмади. Шунга қарамасдан малакали кадрларни асраб қолишга асосий эътибор қаратилди. Тангликдан чиқиш йўллари изланди. Ниҳоят барча ички имкониятларни ўрганиб чиққан маъмурият ўз йўл топди. Асраб қолинган ходимларни иш билан таъминлаш, молиявий аҳволни тиклашнинг бирдан-бир чораси — эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва халқ истеъмоли молларининг янги, харидоргир турларини ишлаб чиқаришга жорий этиш асосий режа қилиб олинди.

Эҳтиёт қисмларга талаб камайганини ҳеч ким эсламайди. Иккита цех аввалги маромда шу талабни қондира бошлади. Халқ истеъмоли буюмларига бўлган талаб кундан кун орта борганлиги ҳисобга олиниб, яна ўнлаб янги турдаги истеъмол буюмлари яратилди. Бир неча бор савдо биржалари ва ярмаркаларида фаолият кўрсатди, харидорлар корхонани ахтара бошлади. Натижада молиявий аҳвол ўнгланиб ишчи-ходимлар учун зарур шарт-шароитлар яратиш, ижтимоий муҳофазани яхшилашга катта аҳамият берила бошланди.

Ишчиларнинг бир неча бор иш ҳақи оширилди, арзон баҳоларда айрим рўзғор буюмлар тайёрлаб берилди, транспорт, тушлик учун ёрдам пули ажратилди. Янги маҳсулот ишлаб чиқаришга ва ҳажмини кенгайтиришга қизиқишни ошириш мақсадида янгидан-янги мукофотлар жорий этилди.

Ишчиларнинг ижтимоий аҳволини яхшилаш, иқтисодини ўнглаш учун янгидан янги тадбирлар ўтказилмоқда. Таклифлар ўрганилиб амалда қўлланилмоқда. Яқинда корхонанинг халқ истеъмоли буюмлари кўргазма-дўкони очилди. Ундан корхона ишчиларигина эмас, барча аҳоли, ижара давлат ташкилотлари вакиллари маҳсулот харид қилиши, тайёрлаш учун буюртмалар бериши мумкин. Дўкондан ишлаб чиқарилаётган барча истеъмол буюмлари жой олган.

Тўғри танланган йўл ва ишчиларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар натижасиз қолаётгани йўқ. Шу йил 21 турдаги умумий ҳисобда 172 миллион сўмлик янги халқ истеъмол моллари, 1,4 миллиард сўмлик эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. Бундан ташқари уч мингта пахта териш машиналари, юзта янги маркадаги ХМ-01 машиналари чиқариш режалаштирилмоқда.

Гарчи бугунги кунда корхона эҳтиёт қисмлар ва халқ истеъмоли моллари ҳисобига яшаётган бўлса-да, асосий маҳсулот пахта териш машинаси ишлаб чиқариш барибир кўпайтирилиши лозим. Сабаби, йил бошида корхона бутун дунёдаги илғор компания эришган «Халқаро Олтин Юлдуз» нишонига ҳам айнан шу пахта териш машиналари ишлаб чиқаришдаги ютуқлари учун лойиқ кўрилганди. Шуни ҳисобга олган ҳолда пахта териш машиналарининг сифатини яхшилаш, янги турларини яратиш борасида ҳам кўпгина ишлар қилинмоқда. Масалан, тажриба сифатида ХМ-01 маркали машина чиқарилмоқда. Бу машина тракторга осонгина тиркалиши, бункерининг катталиги ва ҳоказо афзалликларга эга. Машина бу йилги ҳосил мавсумида синаб кўрилади. Ўзини оқласа, корхонанинг қаддини кўтаришига ёрдам бериши, асосий маҳсулотга айланиши назарда тутилмоқда.

Ўзбекистон — қишлоқ хўжалик республикаси, асосий маҳсулоти пахта эканлигини назарга олсак, «Ташсельмаш» машиналарига доим эҳтиёж туғилаверади. Бошқача қилиб айтганда Ўзбекистон мустақиллигига корхонанинг қўшадиган ҳиссаси беқиёсдир. Мустақиллик барча соҳа мутахассисларидан ўз ишига омилкор бўлишликни талаб этади. Мавжуд ижтимоий-сиёсий барқарорликнинг қадрига етиб, Президентимизнинг иқтисодий соҳада олиб бораётган ишларига кўмаклашиши олий бурчи эканлигини ҳар бир фуқаро жуда яхши билади. Корхона ишчи-ходимлари ҳам буни дилдан ҳис қилиб ишлашмоқда.

Баҳтиёр БУКАЕВ,
«Ташсельмаш» кўп нусхали газета мухбири.

* *Сиз кутган учрашув*

КУЙЛАР ДИЛКАШ ДУТОРИ

САНЪАТ — инсонни ҳамиша фараҳбахш эзгуликка ва абадий мангуликка даъват этувчи илоҳий кучдир. Санъат — инсоният қадами етмаган ҳур ва хуш маконларни камалак турли жилолари, бетакрор ранглари, дилрабо оҳанглари, акс-садолари, айни мўъжизаси билан файзиёб ва чароғбон этади. Санъат — инсониятнинг чекланган умрини гулу чечакларга, гавҳару марваридларга буркаб, санъаткор номини бир неча ўнлаб йиллардан сўнггина туғилажак одамзод наслига ҳам етказиб, танитиб, тан олдириб, инсоният шарафини улуғлаган бир алфозда тарихий ҳақиқатга айлантириб, нурамас ҳайкал, сўнмас ёғду сингари муҳрлаб қўяди. Санъатни мана шундоқ тушунган, англаганларгина гўзал санъат учун фидойилик, жасурлик кўрсатиб, айни чоғда санаб берилган умрларини ҳам қурбон қила оладилар. Негаки, санъатнинг ҳар асари, зарраси боқий умр кўрмоқликнинг ҳадисини олмоққа туғилади.

Санъатлар турлича бўлгани ҳолда уларнинг ичида ҳузурбахши ва энг осудаси, бу — куйдир. Куй худди бир баҳорий шабада каби мудроқ босган дала-қирларни, дашту биёбонларни, чўлу саҳроларни, инграб ётган тоғу тошларни, қайғу-ҳасрат ўтида кулдай қовурилаётган, бегуноҳ юрагига ҳудабеҳуда юк бериб, азоб бераётган инсонни ҳам сеҳри суви билан тирилтиради. Юзу кўзларида равшанлик уйғотиб, билакларига ҳадсиз кучқувват, қалбига эртанинг эзгу ваъда, ширин ташвишларини жойлаб, ҳаётнинг нозу неъматларига, лаззатларига ошно қилиб, яшашдан боумид қилади.

Аммо бундоқ куй санъатини тушунмоқ, идрок этмоқ ва уни ошуфта қалбларга етказмоқ мажбурияти қил кўприкдан ўтишдек оғир ва машаққатли. Бу санъат гоҳо уммонда йўқолган томчига, гоҳо тутқич бермас нурипайкарга, гоҳо чўққидан-да юксакда турган намоён қирраларга ўхшайдики, унинг жиловини тутиб қолиш ҳар кимнинг ҳам тақдирига битмагай. Бунинг учун минг бора ўлиб, бир тирилмоқнинг ўзи каттакон бир бахтдир. Аммо унинг сеҳрли оламида нари борса йўловчи бўлиб суза оладиган қобилият намояндалари ҳам унинг сиру синоатидан бобаҳра эмаслар. Бундоқ бахт кимга насиб этган?

Бундоқ қобилият ва истеъдодга эришмоқни орзу қилиб азият чекканлар анчагина. Улар кўп, жуда кўп... Бу киши эса Самарқанд дарвоза даҳасида яшайди. Унинг данғиллама ҳовлиси йўқ, аммо ўзининг суюкли дутори бор, у кишининг беш-олти туянинг белини синдирадиган мол-дунёси ҳам йўқ, аммо бир мамлакатга етгулик шогирдлари бор.

Хўш, у киши ким ўзи?

Ориф Қосимов. Агар унвонлари, халқ берган мақтовлари, беҳад ташаккурларини қўшиб айтсак, у киши Ўзбекистон халқ артисти, халқимизнинг буюк бастакори, моҳир созандаси ҳамдир. Ўн яшарлигидаёқ акасининг «Бор-йўғи яллачи бўлмоқчимисан?» деган даккисидан чўчиб, томи омонат қўшни ҳовлиларда ошқовоққа ип ўтказиб, уни отаси қўлида бир марта сайратган дуторнинг ноласига ўхшатишни орзу қилиб юрган бир болакай бугун эъзозли созанда. Рост гап. 1920-йилларда балки улуғ бир созанда, бастакор бўламан деб онт ичганича бордир. Ориф Қосимов шу, ўн яшарлигида куйга бўлган иштиёқи, ҳавасидан куй-қўшиқ эшитилган жойларда ҳозиру-нозир бўлиб юрди. Юрди — ўрганди, юрди — ўрганганларини ўргатди, юрди — ўрганганларини куйга солди. Шу кичик боши билан санъатни севганидан, садоқати беҳад бўлганидан халқ ардоғида ҳозирда номи ҳурмат билан тилга олинаётган устоз санъаткорларни ҳам кўрди. Улар билан ашулахонлик қилди, байтхонлик қилди. Терлаб-пишиб ўрганди. Булар Мулла Тўйчи ҳофиз Тошмуҳамедов, Юнус Ражабий ва бошқалар...

Шулар ҳақида ўйлай-ўйлай, кунларнинг бирида у кишининг кулбаларига ташриф буюрдик.

— Келинглар, келинглар, — дея эшик остонасидаёқ бизни илиқ қарши олди Ориф Қосимов жилмайиб. — Қадамларингизга ҳасанот!

Ориф Қосимовни анча тетик, бардам ҳолда кўриб, саксон тўрт ёшга кирганларини ҳам унутиб, дўстона суҳбат қурдик. Туриш-турмушдан, бола-чақадан, санъатнинг ўтмиши, кечаги куни ва эртаси ҳақида кўп ва хўп гаплашдик.

— У вақтлар анчайин санъатга бўлган ташналик қонмаган эди, — деб ҳикоя қила бошладилар Ориф Қосимов.

— Яланг оёқ ҳолимизча қаёқда тўй бўлса югурардик, чарчамасдик. Тўйнинг дастурхонига эмас, кўпроқ созандалару ҳофизларининг куй ва қўшиқларини эшитгани борардик. Кейинчалик 1922 йилларда «Алмаий» номидаги мактаб-интернатга қатнаб, мусиқа сирларини ўргандим. У ерда Иззат Султон, Ғулом Зафарийлар билан танишдим. 1925—26 йиллари «Учқун» мактабига қатнаб, Илҳом Одилийдан, Юнус Ражабийдан сабоқ олдим. 6-синфдалигимда талабалар ичида пишиқроқ, най ва дуторга, ғижжак ва куйга меҳрибонроқ бўлганим учун Юнус ака мени радио уйига, ўзи билан бирга олиб кетди. Умримнинг кўп вақти радиода куй ёзиш, қўшиқ тайёрлаш билан ўтди.

— Ориф ака, у вақтларда тўйларда ҳофизлик қилиш қай аҳволда эди?

— Бир куни мени ҳам тўйга таклиф қилишди. Бир кўрай-чи, қандоқ экан, деб бордим. 36 минг сўмга шартнома тузилган экан. Бориб қатнашдим. Менга 4 минги тегди, 16 мингдан иккиси бўлашиб олишди. Унда ёш эдимда. Ўша вақтлардаги 30 сўмлик пуллар тўй куни беармон ёғилганди. Куни кечагидек эсимда, аммо қадри йўқ. Бир пасда ғойиб бўларди. Тўйнинг пулини қадри йўқ экан, шундан кейин бу тўй умримда биринчиси ҳамда охиргиси бўлиб қолди.

— Шогирдларингиз кўпдир?

— Берта Давидова, Клара Жалилова, Барно Исҳоқова, Жамол Низомхўжаев, Коммуна Исмоилова, Раъно Шарипова ва бошқалар. Яхшиси устозларимни санаб ўтганингиз дуруст. Мулла Тўйчи ҳофиз Тошмуҳамедов, Юнус Ражабий, Илҳом Одилий, Рихси Ражабий; дўстларимдан: Имомжон Икромов, Мақсудхўжа Юсупов, Ғуломжон Мирзаев, Назир Ғозиев, Карим Зарипов, Шораҳим Шоумаров, Хайрулла Убайдуллаев, Аброр Дадахўжаев ва бошқалар.

— Ориф ака, эшитишимизча, набираларингиз касбингизга меҳр қўяётган эканлар?!..

— Тўғри, — деб гапимизни маъқуллади Ориф Қосимов. — 3 та набирам шу йўлдан боряпти. Султон бу йил консерваторияни битириб, аспирантурада ўқимоқчи. Дутор чалишда тузук, ўзича куйлар ҳам басталаяпти. Болалигидан бери дуторга қизиқиб, бир неча халқаро фестивалларда ҳам қатнашиб, икки марта ғолиб бўлган. Ҳозир Феруза Абдураҳимова бадиий раҳбарлигидаги «Суғдиёна» халқ чолғу ансамблида дутор чертади. Кейингиси Шоирахон, бу набирам ҳам дутор чалади, ансамблга қатнайди. Чалиши дуруст. Кичиги, эркатойимиз Рустамжон, униси замонавий ансамблда, контрабас чалади. Булардан умидим катта.

— Ҳозирги кундаги қайси бастакорларнинг изланишларидан қониқасиз. Яна ҳам очиқ айтсак, ижоди сизни хушнуд қилади?

— Фахриддин Умаров, Камолиддин Раҳимов, Замира Суюноваларнинг қўшиқларига басталанган куйлар менга жуда ёқади. Умуман олганда, қўшиқчиликка бироз эътирозларим бор: ҳозирги қўшиқларда куй бирламчи, қўшиқ иккиламчи бўлиб қолган. Шунинг учун ҳам куй авжи баланд бўлгани учун қўшиқ сўзларини баъзан тушуниб бўлмайди. Менинг бир илтимосим шу, ҳурматли ёш ҳофизларимиз куй авжини бироз тушириб, қўшиқ авжини кўтарсинлар. Шунда қўшиқ бир маромга тушади.

— Суҳбатингиз учун ташаккур.

Суҳбатдошлар:
Зоир ТУРСУНОВ,
Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ.

СУРАТДА: Ориф Қосимов дутор чертмоқда.

Тўлқин Лутфуллаев сурати.

* *Жаҳон маданияти юлдузлари*

ҚЎШИҚ ЎТИ СЎНМАЙДИ АСЛО

УНИНГ Ватани Аргентина бўлди. У «кумуш мамлакати» деб машҳур бўлган ушбу жанубий Америка қитъасидаги юртда туғилганда у кўп эмас, кам эмас 12 йилдан кейин гулдурос қарсакларга кўмилиб кетади деб ҳеч ким ўйламаганди.

У санъаткор аҳлининг жон-жонига ҳузур-ҳаловат бахш этувчи қарсаклар лаззатини илк бор тотиб кўрганида 1942 йил май ойининг сўлим оқшоми эди. Ўшанда у Европа ва Осиёни ларзага солиб турган даҳшатли урушни тасаввур ҳам қилолмасди. Минг-минглаб у тенги қизалоқлар уруш азоб-уқубатларини татиб кўришаётганда Аргентинанинг пойтахти Буэнос-Айресдаги машҳур Авенида театрида санъат осмонида янги юлдуз чарақлади.

У ранг-баранг чироқлар ёғдусида, тилларанг театр либосида ажиб бир пари қиздек кўринарди. Эндигина 12 ёшга кирган бу юлдуз Лолита Торрес эди.

Унинг асли исми Беатрио Торрес. Концерт дастурини олиб борувчи — конферансье юлдузнинг исмини эълон қилишга жуда қийналарди. Оилада охири танлов ўтказишга қарор қилинди.

— Шундай исм бўлсинки у қизчамизга ҳам мос бўлсин, ҳам барчанинг тилидан тушмасин,— огоҳлантирди бобоси Эктор.

Биров Гулита деди, биров Зурита деди. Эктор бобо топган Лолита номи эса барчага баравар ёқди. Шу-шу Лолита номи жаҳонга машҳур бўлиб кетди.

Лолита ўша сўлим май оқшомидан бери шуҳрат излаб ўзини ўтга-чўққа урмади, хориж мамлакатларига унинг шуҳрати етиб борар, ўзи эса унга зўрға етиб улгурарди. Уни, айниқса, собиқ Иттифоқда эҳтирос билан севиб қолишганди.

Уруш янги тугаган пайтлар эди. Она еримизда гул-гиёҳда, дов-дарахтда, ҳатто ҳар бир инсон қалбида у солган жароҳат излари бор эди. Айнан шундай пайтда океан ортидан ажойиб малҳам етиб келди. Бу малҳамнинг номи ўша Лолита эди. Унинг ўктам овози, камдан-кам аёлларга насиб қиладиган ойдек жамоли, қўнғироқдек овози, минглаб шикаста юракларга даво бўлди. Ана ўшандан кейин Лолита касали — «Лолитамания» авжига чиқиб кетди. Сартарош фаранг қилиб прическа яратди — номи Лолита! Қизлар янги кўйлак кийди — Лолита! Янги туғилган қизларни айтмайсизми? Киевда, Ригада, Олмаотада, Ереванда, Москвада туғруқхоналар юзлаб Лолиталарга тўлиб кетди.

Лолита ҳамиша ажойиб бир манзарада ўз қўшиқларини ижро этади. У чиқадиган саҳна гулга тўлиб кетар, машҳур қўшиқчи эса худди гулзорда куйлаётгандек бўларди.

Ўшанда 1962 йил эди. Эндигина 20 ёшга кирганди. Бир марта океан ортидан келдию минглаб куйга чанқоқ юраклар мактубларга қўшилиб Аргентинага парвоз қилди. Конверт устида иккитагина сўз: «Аргентина. Лолитага». Бу пайтга келиб, юзлаб қўшиқлар, ўнлаб бадиий фильмлардаги роллари орқали шунчалар машҳур бўлиб кетган эдики, ҳатто дунёнинг бир чеккасидан юборилган мактуб ҳам уни қийналмасдан топиб келарди.

Унинг ҳаёти гулга тўлиб кетадиган саҳнадаги каби бир текисда кечгани йўқ. Лолита 14 ёшга кирганда онаси ҳаётдан кўз юмди. Кейин ундан ҳам даҳшатли фожиа юз берди: биринчи фарзандини туққанида эри автомобиль ҳалокатидан кейин вафот этди. У гўдагининг чеҳрасини ҳам кўролмади. Иккинчи эри эса заргар эди. Яқинда у бу касбини йиғиштириб Лолитага менежерлик қилишга азму қарор айлади.

1992 йил 6 майда, Аргентинада чарақлаб чиқиб, бутун жаҳонни лол этган Лолита Торрес ўзининг ижодий йўли бошланганининг 50 йиллигини нишонлади. Олтмишдан ошган Лолитанинг қомати, овози ўша-ўша эди. У ўзининг ҳалол меҳнатига яраша ҳақ олди. У юрган йўллар шу куни гулларга кўмилди.

«Муҳаббат ёши» бадиий фильми орқали жуда машҳур бўлиб кетган Торрес ҳали ҳам қўшиқ айтади. Лекин оғир. Унга ойнаи жаҳонда жой йўқ.

— Ҳар гал концертларга чиқишим оғир кечяпти. Ажойиб дастурларим бор эди, ҳаммаси ортда қолди. Яқинда янги пластинкам чиққан эди, ортиқча реклама ҳам қилишмади. Эътиборсизгина ўтиб кетди ҳаммаси. Лекин юрагимда қўшиқ ўти бор. Шу ўт сўнмаган ҳали!

Лолитанинг бу сўзларида фидойилик бор. Чунки унинг яна бир фидойилиги — фарзандлари билан боғлиқ. Буэнос-Айресда тун чўккан чоғида унинг ҳамиша гавжум бўлган уйида сукунат ҳоким бўлади. Унинг кичкинтойи Диега ҳам бу уйни тарк этди. 21 ёшда бўлса ҳам, машҳур телесериалда суратга тушди. Кейин таниқли артист бўлиб кетди. Киноновеллаларда 24 ёшли қизи Мариана ҳам суратга тушяпти. Худди онасининг ўзи дейсиз. Овози жарангдор. Яна бир қизи Анжелика 30 ёшда. Балерина бўлмоқчи эди, лекин Лолитага набира туғиб бериб, ҳаммасидан воз кечиб қўя қолди. 28 ёшли Марсела эса АҚШда яшайди. Фақатгина Лолитанинг тўнғич ўғли Сантьяга дабдабали ҳаётни орзу қилмайди. Америка космик маркази — НАСАда дўхтур бўлиб хизмат қилади.

Унинг беш боласи беш ёққа парвоз қилиб қолди. Ошиёнда ёлғиз она қуш қолди. Ўзининг икки набираси билан. Бу ҳам унинг учун бахт.

Унинг Ватани битта эди — Аргентина. Ҳозир эса миллиондан зиёд Ватани бор — бу санъатсевар ишқибозларининг юраклари. У шу юракларда шўх ва гўзал Лолита Торрес бўлиб абадий яшаб қолди. Бир шеърда, айтиладику, «Жисмимиз йўқолур ўчмас номимиз» деб! Ҳаммага шундай гўзал Ватанлар насиб этсин.

Темур УБАЙДУЛЛО.

* *Болалик боғи*

ВИЖИ ВА УНИНГ СОВРИНИ

(ИНГЛИЗ ХАЛҚ ЭРТАГИ)

ВИЖИ деган чўчқача уйчасида ўтирарди, унинг олдидан ўрдакча Ди ўтиб борарди.

— Салом Вижи, — деди Ди. — Сен очсан шекилли. Мен билан юр, бизникида кечки овқатга шўрва пишяпти.

— Менинг думим қайрилган эмас, — деди Вижи.

— Сен уни қайириб олгунингча кутиб тураман, — деди Ди. У остонага ўтирди ва тумшуғи билан қанотларини тартибга сола бошлади. Бир оздан кейин Вижи келди, унинг юзи ювилган ва думи қу ҳарфи шаклида қайрилганди.

— Мана энди мен тайёрман, — деди у. Икковлари паст, узун йўлдан юришди. Улар Дининг уйига келишганда, кечки овқат сузилиб стол устига қўйиб қўйилган эди. Ота ўрдак ҳали келмаган, она ўрдак эса ошхонада иш билан банд экан. Ҳамма болалар ўтиришди ва овқат ейиша бошлашди.

— Қани кўрамиз, ким шўрвани тез ва овоз чиқариб ея олади, — деди Вижи.

— Мен, — деб бақирди кичик ўрдакча ва у тумшуғи билан овқатни қаттиқ чўлпиллатди.

— Мен, — деб бақирди катта ўрдакча ва у ҳам қаттиқ чўлпиллатди.

— Мен, — деб бақирди катта акаси ва у ҳам кучи етганча қаттиқ чўлпиллатди.

— Э, шу ҳам қаттиқ чўлпиллатиш бўлибдими, — деди Вижи. Мен сизларга қаттиқ чўлпиллатиш қанақалигини кўрсатиб қўяман, мана эшитинглар.

У шундай қаттиқ чўлпиллатдики, шовқиндан она ўрдак ошхонадан югуриб чиқди:

— Бу қанақа шовқин бўлди? — сўради у.

— Биз шўрвани ким энг қаттиқ чўлпиллатиб ичишини кўрмоқчи эдик, — деди катта ўғил.

— Ҳа, — деди катта қизи, — Вижи жуда қаттиқ чўлпиллатди, у соврин олиши керак.

— Майли, мен унга соврин бераман, — деди она ўрдак ва ошхонага кирди-да, у ердан китоб олиб чиқди. Китобнинг номи «Яхши ҳаракатлар» эди.

— Бу сенга соврин, — деди она ўрдак Вижига, учинчи бетининг юқори қисмини ўқи-чи, у ерда нима дейилган экан.

Вижи учинчи бетни очди ва унда нима ёзилганини ичида ўқиб, бурни ва қулоғигача қизариб кетди.

— Овозингни чиқариб ўқи, — деди она ўрдак. — Мен ҳамма болаларимнинг эшитишларини хоҳлайман.

Вижи овоз чиқариб ўқиди: «Сиз шўрвани ҳеч қачон қаттиқ овоз чиқариб ичманг».

— Кўрдингларми, — деди она ўрдак, — овқатни овоз чиқазиб ейиш яхши одат эмас. Буни ҳамиша ёдингизда сақланг.

— Ғақ-ғақ, — деди Ди. — Ҳамма акалари ва опалари ҳам унга қўшилишди.— Хўп, хўп қадрли онажонимиз, айтганларингизни ҳамиша ёдимизда сақлаймиз.

— Хш, хш, — деди Вижи. — — Хўп хўп, айтганларингизни ёдимда сақлайман. Кейин у бу гапни онасига айтиш учун уйига шошиб кетди. Мен аминманки, энди Вижи ҳеч қачон овқатни хўриллатиб ичиб, дакки эшитмайди.

Инглизчадан
Зилола КАЛОНХОНОВА
таржимаси.

* *Ҳаётда ҳамроҳингиз*

Муаллифнинг китоби

КАТТА ҳаёт йўлини босиб ўтган кишида зукко ақл, турмуш сабоғи, умр мазмунининг қиммати ҳақида нодир хулоса-тажрибалар йиғилиб, меҳнат-машаққатлар синовида ибрату ҳикматга айланади. «Бир шода марварид» китоби ана шундай умр сабоқларидан тузилган ибратномалардан жамланган. Рисолага сўзбоши ёзган Ўзбекистон Халқ академиясининг аъзоси, элшунос олим Билол Аминов унинг муаллифини «ўзларининг дил сўзларини «Тошкент оқшоми» рўзномасида эълон этиб келаётган, ёшлари олтмишдан сакраб, етмишни қоралаётган, юз-кўзларидан нур ёғилиб турган, табиатан ипакдек мулойим Абдураҳим Умаровдир», деб таништирадики, бунга қўшимча таърифнинг ҳожати йўқ.

Дарҳақиқат, Абдураҳим Умаров узоқ йиллардан бери «Оқшом»нинг «Ҳикмат — бир ҳовуч олтин» салмоқли рукнида ўз ижод намуналари билан мунтазам қатнашиб, газета муштарийларини хурсанд этиб келяпти. Шу эзгу меҳнатнинг ҳосил-меваси сифатида ҳикматлари Абдулла Қодирий номидаги халқ мероси нашриётида Ҳожи Жалолиддин Маҳкам ўғлининг саъй-ҳаракати билан рисола ҳолида нашр этилиши ҳайрли иш бўлди.

Одам боласи турмушнинг паст-баландини қанча кўп кўрса, яхши-ёмонни қанча одилона фарқ этса ва яшашдан бош мақсад яхшилик эканини тушуниб етса, унинг қалби шунчалар покланади. Қалби пок одам эса ҳар қандай кирдикорлардан узоқ юриб, инсон қадр-қимматини, меҳр-муҳаббатни, вафо-садоқатни, эл-юртини шунчалар улуғлаб, шунчалар эъзозлайди. «Бошидан ўтган — табиб» дегандаридек, машаққат чекмагунча умр қадрини, ҳаёт лаззатини билиб бўлмайди. «Умр машаққатини чеккан одам, унинг зийнатларини топади, — дейди ишонч билан рисола муаллифи. — Яшашни дор арқони устида юришга ўхшатсак, меҳнат ва ақл лангар каби уни тўғри йўлга йўллайди».

Ҳикматлар рисоласида йигирмадан ортиқ мавзу-сарлавҳа остида ибратли ўгит-насиҳатлар, нақл-иборалар, ихчам ҳикоятлар, ривоятлар, масаллар берилганки, уларни китобхон завқ-шавқ билан мутолаа қилади. Айниқса, «Қобуснома»га ўхшатма тарзида фарзандларга мурожаат этилган насиҳат-ўгитлар ёшларнинг таълим-тарбиясида муҳим омил бўлишига шак-шубҳа йўқ. Муаллиф ана шундай ўгит-насиҳатларини қуйидаги каби байтлар билан хулосалайди:

Ҳар қилган ишингда
бўстон кўринсин,
Хулқу одобингда
инсон кўринсин.

Рисола ҳақида фикр-мулоҳазаларини мухтасар этиб, гулзор хасчўпсиз бўлмаганидек, унда ҳам ҳали қиёмига етмаган гаплар борлигини эътироф қилиш керак. Лекин, энг муҳими бу ҳикмат рисоласи мустақил давлат қураётган, покланиш даврини бошидан кечираётган халқимиз қалбига зиё бағишлашига, ҳидоят йўлини нурафшон этишига умидвормиз.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Ерур оламда икки бахтиёр кимса бўлса керак. Бири фарзандининг юзидаги табассумни кўриб энтиккан она, иккинчиси онасининг нурли чеҳрасидан баҳраманд фарзанд. Шу бахтиёрлик завол кўрмасин асло.

Андрей Пишненко суратлари.

«РАЪНОГУЛ»НИНГ ТУҲФАСИ

БОЛАЛАР уйлари уларда тарбия топган собиқ тарбияланувчилар учун жуда қадрдон даргоҳга айланиб қолади. Тошкентдаги 20-болалар уйи ҳам кўпчилик учун ана шундай меҳригиё масканлардандир.

Бу ерда бугунги кунда кўзга кўринган санъаткор бўлиб етишган моҳир раққоса Раъно Низомованинг болалик йиллари кечган эди. Рақс санъатининг устаси бу даргоҳга тез-тез келиб туради. Яқинда уюштирилган раҳм-шафқат, мурувват байрамига файз киритишда ҳам Р. Низомованинг хизмати катта бўлди.

Шоду ҳуррамлик билан ўтган бу концертга санъаткор ўзи билан бирга «Раъногул» халқ рақс дастасини ҳам олиб келди. Кўпгина истеъдодларни ўз бағрига олган мазкур санъат аҳлига Р. Низомова бадиий раҳбарлик қилиб келмоқда. Умидли раққосалар томонидан байрам туҳфаси томошабинларга манзур бўлди.

А. АЛИЕВ.

* *Ғазалхонлик*

ҚАРЗ ДУНЁ

Аввал бошдан сенга фарзанд қонимдан қон бахш айладим,
Одам бўл деб ўзгинамдан, жонимдан жон бахш айладим.

Тўрт мучангни этдим барно, тўлин ойдай ҳуснинг барно,
Чарос кўзга соябон деб қошга камон бахш айладим.

Қўл яратдим меҳнат учун, ақл бердим ҳиммат учун,
Жафокашу ростгўй бўл деб, тоза имон бахш айладим.

Кўзларингни нурли этдим, илмли бўл, ўқигин деб,
Ўртоқлаш деб билганингни ширин забон бахш айладим.

Оёқ бердим йўл тани деб, ўлка бўйлаб мўл тани деб,
Келган ойдин куннинг кунли, тинч замон бахш айладим.

Фикр бердим ўйлаш учун, оҳанг бердим куйлаш учун,
Юрагимнинг торларидан шода маржон бахш айладим.

Меҳр бердим элга қўй деб, севги бердим бўлсин тўй деб,
Ўздан кечиб неки бўлса сенга имкон бахш айладим.

Инсоф бердим кўз ўлчови, чидам бердим сўз ўлчови
Ҳуморликнинг меъёри деб боқий даврон айладим.

Бўстонларга зор, душманга хор бўлмагин деб умр бўйи,
Жаҳаннамнинг бир четидан жаннат макон бахш айладим.

Қарз дунё ҳеч унутма, меҳнат қилмай зафар кутма,
Ота бўлиб фарзандингга жону жаҳон бахш айлагин.

СУРАТ

Мен расм чиздим ўзимга, аввало эртак учун,
Бир палакка қанча ранг кетганин кўрмак учун.

Чеҳрасин этдим севикли дилга дилдор ой этиб,
Қадди-қомат тўлқинида жозибасин бой этиб,

Кўзлари чақнаб турарди бир қараб жон олгудай,
Ғунча лабнинг оташидан қалбингга ўт солгудай.

Киприги шамси тароқдай ҳар бири нашъали ўқ,
Отди ёйин чизмасимдан кўксима армони йўқ.

Икки ўрим сочларин бошга чамбар айладим,
Чаккасига қистириб гул мушки анбар айладим.

Ўнг бетига нуқта чекдим ойнинг ҳам бор доғи деб,
Ҳиссиётин эркаловчи хушторнинг ардоғи деб.

Битди суръат мисли Лайло, атрофида гулзорлар,
Хонан-ҳовлимни босди совчи бўлиб хуморлар.

Санъатим, билмам мужассам айладим мазмунида,
Лек ўзим етолмасман саҳройи мажнуни-да!

Абдуғаффор УБАЙДУЛЛО.

ГУЛГА ЎХШАГИМ КЕЛУР

Эй севгилим, чеккангдаги гулга ўхшагим келур,
Соч, юзингни силагувчи елга ўхшагим келур.

Сен гул тўла боғингга қадам ранжида этсанг,
Азиз пойинг изи қолган йўлга ўхшагим келур.

Манглайингдан маржон-маржон тер томчилаб ишлайсан,
Лабларингдан тўкилган болга ўхшагим келур.

Эл-юртингга муҳаббат дилингга пайвастадур,
Сийнангдаги ошуфта дилга ўхшагим келур.

«Қулинг бўлай» деган сўзлар қўшиқларда бор анча,
Мадҳингни қўшиқ қилган тилга ўхшагим келур.

Қучоғингда эъзоз топган ошиқ бўлмоқ катта бахт,
Тўрадаги мадҳинг ёзган қўлга ўхшагим келур.

Тўра ЖУМАН.

* *Атроф-муҳит муаммолари*

ИНСОН СОҒЛИҒИНИ КЎЗЛАБ

АҚШ информатика миллий бошқармаси «Ю. Эс. Эйч» ташаббуси билан «Мериланд интернэшнл сентер»да ўтказилган йиғилишда мутахассислар атроф-муҳит соҳасида олиб борилаётган ишлар ва ёрдам дастурлари тўғрисида Қозоғистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон вакилларига маълумот беришди. «Ю. Эс. Эйч» қошидаги экология бўлимининг ходими Ж. Лонг АҚШ конгресси ва давлат департаменти атроф-муҳит масалаларига бағишланган дастурга собиқ Совет жумҳуриятларига 1993 йилда 12 миллион доллар ажратилганини айтди.

Жаноб Лонгнинг айтишича, «Ю. Эс. Эйч»нинг Олмаотада очилган шўъбаси Марказий Осиё ўлкалариаро алоқа ахборот маркази бўлади. Келгусида бошқа жумҳуриятларда ҳам шундай марказлар очилиши назарда тутилган.

Биринчи босқичда ёш жумҳуриятларда экология сиёсати ишлаб чиқилиши учун давлат тармоқларига кўмак берилади. Атроф-муҳит масалалари билан шуғулланадиган мутахассислар етиштирилади ҳамда тайёрлаш учун махсус курслар очилади.

Иккинчи навбатда технологик кўмак бериш учун Америкадаги хусусий ташкилотлар жалб этилади. Жаҳон банки ва бошқа молия идоралари мутахассислари тайёрлаган тавсиялар асосида минтақада эътибор берилиши зарур жойлар белгиланиб, қўлланиладиган жиҳоз, ускуналар ва замонавий технология тўғрисида маълумот берилади.

Учинчи босқичда эса Америкада фаолият олиб бораётган норасмий гуруҳ ва ташкилотлар билан мустақил жумҳуриятлар доирасидаги фаоллар ўртасида мустаҳкам муносабат ўрнатишга ҳаракат қилинади.

Марказий Осиё ўлкалари вакиллари «Уолд вотч» деб аталмиш гуруҳнинг меҳмони бўлиб, у ерда таниқли олим мистер Браун ва жаҳонда сув танқислиги борасидаги китобнинг муаллифи С. Фартель билан суҳбатлашган.

Орол муаммолари билан шуғулланувчи минтақаларaро комиссия вакилларидан ҳисобланган профессор Юсуф Шодиметов жаноб Браунга Орол муаммолари, Марказий Осиё давлатлариаро ўтказилган Қизил Ўрда учрашувлари ҳақида сўзлаб берган, уни шу ёз ойларида Нукусда ўтказилиши режаланаётган йиғилишга чорлаган.

Яқинда Тошкентда давлатлараро экология кенгаши очилган. Бунда экология соҳасидаги бир қанча муҳим масалалар кўриб чиқилган.

Марказий Осиёдаги атроф-муҳит муаммоларини ўрганувчи Америкадаги гуруҳлар билан алоқа ўрнатишларига замин ҳозирлаш учун Вашингтонга таклиф этилган Қозоғистон, Туркманистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон мутахассислари Тошкентда учрашдилар. Касбдошлари билан суҳбатлашар экан, Юсуф Шодиметов шундай дейди:

«Бизнинг бу ерда қатнашишдан асосий мақсадимиз шу «ЭКОСАН» жамғармасининг Америкадаги кўпгина экология ташкилотлари билан ҳамкорлигини ўрнатишдир. Шу борада биз мана бир неча кундан бери Вашингтондаги бир қанча муассасалар билан келишиб олдик. Масалан, дунё ишларини кузатиб борувчи институт раҳбарлари ҳамда дунё ресурслари институтининг бошлиғи билан битта қарорга келдик. Яқин ўртада биз Тошкентда учта ташкилотни — Америка ривожланиш агентлиги, дунё ресурси ҳамда «ЭКОСАН» ҳамкорлигида катта дастур ишлаб чиқмоқчимиз. Бу дастурнинг мақсади Марказий Осиёда, айниқса Ўзбекистонда тоза сув муаммосини ҳал қилиш масалалари, шу атрофдаги ишларни кенг олиб бориш, ундан ташқари Орол муаммолари ҳақида бир қатор нарсаларни келишиб олишдан иборат. Биз учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган Орол ва Орол бўйи муаммолари, инсон саломатлигини яхшилаш масалалари ҳам ўртага қўйилди».

Мустақил ёш жумҳуриятларга молиявий, техникавий ёрдам беришга ҳаракат қилган АҚШдаги муассасалар Ўзбекистондаги экологик муаммони ўрганиш учун аввалимбор информация ва телекоммуникация маркази очилишини маслаҳат беришди.

«Бу учрашувлардан яна бир катта мақсад шуки, — дейди «ЭКОСАН» халқаро жамғармаси раиси Юсуф Шодиметов, — бизда дунёдаги экология масалалари бўйича ахборотларни олиш ва бу ахборотлар билан айирбошлашдир. Биз бу ерга келиб бир нарсани ўзимизга хулоса қилдикки, Америкадаги кўпгина ташкилотлар, жамоат ташкилотлари бизнинг қилаётган ишларимиз, умуман минтақамизнинг экологик ва саломатлик аҳволи ҳақида кам маълумотга эга эканлар. Келажакда маълумотларни айирбошлашга келишдик. Биз кўпроқ дунёдаги умуминсоний, экологик муаммолар ҳақидаги маълумотларни олмоқчимиз ва минтақамиз ҳақидаги маълумотларни Америкадаги катта-катта ташкилотларга бериб турамиз.

Ўзбекистон мустақил бўлганлигининг энг катта бир натижаси — биз дунёга чиқдик. Бизнинг ташкилотларимиз дунёга машҳур бўлган, танилган катта-катта ташкилотлар билан ҳамкорлигини бошлади ва бу ҳамкорлик келажакда мустақил Ўзбекистоннинг экологияси, инсон саломатлигини, қолаверса, умуман ижтимоий-иқтисодий соҳанинг ривожланиши учун катта аҳамиятга эга бўлади, деб ўйлайман».

(«Садо», «Америка овози» радиостанцияси эшиттиришлари асосида).

* *Маданий меросимиздан*

Мурод МИРЗО

БУНЁДКОР СОҲИБҚИРОН

НОЁБ ВА БЕТИМСОЛ

СОҲИБҚИРОН томонидан бунёд этилган ёдгорликлардан яна бири бу— Гўри Амирдир. Унинг қурилиш тарихи қуйидагича: Амир Темур набираси Муҳаммад Султон (Жаҳонгирнинг ўғли)ни жуда ҳам севар эди. У жуда довюрак, бақувват йигит бўлиб, бобоси Темур Туркияда бўлган вақтда турк султони Боязидни асир олган. У 21 ёшида (1403 йили) ўлган. Сўнг уни Самарқанд шаҳрига олиб келадилар ва шу ерда дафн маросимини ўтказадилар. Амир Темур Муҳаммад Султон хотираси учун мақбара қуриш ҳақида фармон беради. Бу масжид мақбара Амирнинг буйруғига биноан ўн кун ичида мукаммал қуриб битказилиши лозим эди. Ўша даврнинг энг машҳур меъморлари ва усталари ҳақиқатан ҳам ўн кун ичида уни қуриб битказишган. Бундай баланд ва чиройли ёдгорликнинг ўн кун ичида қуриб битказилиши ақлга сиғмайдиган воқеа, албатта. Амир Темур мана шу ерда Муҳаммад Султон хотирасига атаб ва Аллоҳ йўлига катта хайри эҳсон маросимини ўтказади. Унда ўша даврнинг машҳур қорию уламолари Қуръони Каримдан тиловат қиладилар. Бундай тадбирлар Амир Темурнинг Аллоҳ ва ислом динимиз йўлидаги юксак эътиқоди ва имони поклигининг ёрқин намунасидир.

Мақбара Муҳаммад Султон хонақоси ёнида қуриб битказилади. Афсуски, ҳозир шу хонақоҳнинг маҳорат билан ишланган пештоқигина сақланиб қолган. Мақбара деворларида ранг-баранг кошинлар орасида уни қурган уста Муҳаммад ибн Маҳмуд Исфахонийнинг номи ҳам бор. Кейинроқ, Амир Темур ҳам бандаликни бажо келтирганларидан сўнг, 1405 йили шу ерга дафн этилганлар. Бу ҳақда «Зафарнома»да шундай дейилади: «Темур пайғамбарнинг авлодларига бўлган муҳаббати ва ҳурматини сақлаб, фикран ўзининг ҳоки туробини маънавий устози, парвардигори оламнинг суюкли бандаси Саид Барака (Муҳаммад алайҳиссаломнинг авлодларидан)нинг оёғи учида бўлишини орзу қилган эди».

1404 йили кузида Гўри Амирга шаҳзода Муҳаммад Султон ҳоки қўйилган бўлса, орадан беш ой ўтиб Темурнинг ўзи ҳам шу ерга дафн этилган. Соҳибқирон васияти бажо келтирилди. Уни ерга қўйганларида кўп ўтмай Саид Бараканинг (у Амир Темурдан бир йил олдин вафот этган эди) ҳоки Андхўйдан Самарқандга олиб келиниб, унинг бош томонига қўйилган.

Муҳаммад Султон, Амир Темур ва Саид Баракалардан ташқари бу ерда яна Соҳибқироннинг авлодларидан — набираси Мирзо Улуғбек ва икки ўғли — Шоҳруҳ ва Мироншоҳларнинг сағаналари ҳам мавжуд. Мақбаранинг ичи жуда баланд ва безакларининг жилоси киши қалбини ҳайратта соларли даражада бўлиб, унинг ўртасида ўрнатилган сағана тошларда темурийларга бағишланган ёзувлар бор. Шулар орасида Амир Темур қабри устига қўйилган тўқ яшил рангли нефрит тош диққатга сазовор. Қолган сағаналар эса мармар панжаралар билан ўралган. Мақбара, ҳажмининг аниқлиги, улуғворлиги, шаклининг оддийлиги, ташқи ва ички безакларининг бойлиги унинг салобатини янада орттиради, кишини хаёлан узоқ мозий сари етаклайди. Лекин, энг муҳими шундаки, бу қабрлар ҳақиқий қабрлар бўлмай, улар фақат мармар тошлардангина иборат. Қабо тошлари ости эса бўм-бўш. Ҳақиқий қабр эса уларнинг остидаги махсус қабрдадир. Аниқроғи бу эшикдан чиқиб, обиданинг орқасига айланиб ўтиб, мўъжазгина бир эшикдан ушбу мозорга кирилади.

Маълумки, Амир Темур Ҳиндистон ҳаёти билан қизиқади ва 1398 йилнинг августида у ерга юриш бошлаб, 1399 йилнинг апрелида ўз юришини якунлаган. Аввал Мўлтон, Лоҳур шаҳарларини қўлга киритиб, қишнинг дастлабки ойи (декабр)да Деҳли яқинида Султон Насриддин Маҳмудшоҳнинг 10 мингдан зиёд қўшинларини ер билан яксон қилади. Шундай қилиб, Амир Темур 1399 йилнинг дастлабки ойи (январ)да Деҳлини забт эттач, яна Самарқандга қайтиб кетган.

Бибихоним масжидининг қурилиши ҳам шу даврга тўғри келади. Амир Темурнинг катта хотини Сарой Мулк Хоним (саройда Бибихоним деб аташар эди) номида қурилган. Халқ афсоналарига кўра, масжид қурилиши Амир Темурнинг хитойлик ёш ва гўзал маликаси Бибихонимнинг номи билан боғлиқдир.

Тарихий маълумотларда эса бу ҳақда қуйидагича ёзилади: XIV асрнинг охирига келиб, Самарқанд Амир Темур мамлакатининг пойтахтига айланган бўлиб, Темурнинг муҳим режаларида Самарқанд барча давлатларнинг пойтахтларидан обод ва ҳашаматли бўлиши лозим эди. Шаҳар янги истеҳком девори билан ўраб олингач, унинг ичида меъморчилик ишлари авж олдирилган. Темурнинг кўрсатмаси билан тор ва эски зич солинган кўчалар, пахса иморатлар бузиб ташланиб, катта майдонлар, обидалар, жамоат иншоотлари (ҳаммом, карвонсарой, бозор растаси, тим) кабилар қурилади. Шаҳар атрофида боғу роғлар, саройлар бунёд этилиб, шаҳарнинг марказидан унинг асосий Оҳанин дарвозасигача кенг савдо кўчаси очилган. 1399 йилнинг май ойида (ҳижрий 801 йил) шу дарвозадан сал наридаги эски масжид ўрнида янги жомеъ масжиди қурила бошлаб (бу иш ўша Ҳиндистонни забт этиш шарафига Амир Темурнинг кўрсатмасига биноан қурила бошланган эди), бутун куч Амир фармонини бажариш учун сафарбар қилинади.

Ўрта аср шаҳри ҳаётида жомеъ масжиди муҳим жамоат аҳамиятига эга бўлиб, бу ерда жума намозига аҳолининг ҳамма табақалари келган. Масжид қурилганда Амир Темур Миср ва Туркияда ҳарбий юришда эди. Бу даврга келиб Сарой Мулк Хоним Амир Темурга тенглашмоқ ёки рақобат қилгандек, янги бунёд бўлаётган масжиднинг рўпарасида у ҳам жозибали ва улуғвор мадраса қурдирмоқни ният қилган. Амир Темур Самарқандга 1404 йилнинг кузида қайтиб келиб, қурилаётган масжидининг Бибихоним мадрасасига қараганда салобати камлигидан ранжийди ва қурилиш ишларини мисли кўрилмаган даражада авж олдиришга, унинг меъморий салобатини кўтаришга киришади.

Ҳозирда Бибихоним масжидининг қолдиқ (бўлак)лари бор бўлиб, булар: масжид ҳовлисининг тўрида меҳробли ва баланд пештоқдан иборат бино, икки тарафида эса унинг кичик нусхаси, пойида иккига бўлинган пештоқ ва юқорида айтиб ўтилган шимоли ғарбдаги минорадан иборат. Бибихоним масжид ҳовлисининг ўртасида мармар тошдан ясалган улкан лавҳ бор. Лавҳ—Қуръони Карим қўйиб қироат қилинадиган махсус курси ҳисобланган. Уни Амир Темурнинг набираси Мирзо Улуғбек XV асрнинг ўрталарида ясатган.

Бибихоним масжидини бунёд этган усталарнинг номлари на тарихий манбаларда ва на бошқа ёдгорликларда учрайди. Масжид қурилишининг бошланиши билан Амир Темур мамлакатнинг бошқа ерларида қурилиш ишларини бирмунча тўхтатиб қўйган. Бунинг сабаби шундаки, пойтахтга энг билимдон меъморлар жалб қилиниб, тезликда Бибихоним масжиди қурилиши керак эди. Шундай тўхтаб қолган меъморчилик обидаларидан бири Ясси қишлоғи (ҳозирги Қозоғистон жумҳуриятининг Туркистон шаҳри)даги Шайх Хўжа Аҳмад Яссавий шарафига қурилаётган мақбара бўлган. Улуғ дин арбоби, шоири ва файласуфи Аҳмад Яссавий мақбараси деворларига, эшикнинг ҳалқаларига, шамдон ва дошқозонга ўша вақтнинг энг машҳур усталарининг номлари битилган , бўлиб, балким шулар пойтахтдаги Бибихоним масжидининг муаллифлари бўлсалар ажаб эмас. Мана булар: Хўжа Ҳасан Шерозий, кошинкор уста Шамс Абдул Ваҳоб Шерозий, Самарқанддаги 1403 йилда қурилган Гўри Амир мақбарасининг бинокори Муҳаммад ибн Маҳмуд Исфиҳонийдир.

Бибихоним масжидининг безатиш қисмида турли-туман ёзувлар, Қуръони Каримдан олинган «Аллоҳ акбар» каби хитоблар учрайди. Демак, масжид ва мадрасалар Ислом динимизнинг намунавий-кўргазмали ташвиқ ва тарғиб этувчи воситасига ҳам айланганким, бу олижаноб, савоб ишлар бутун халқларга ва ўзга дин вакилларига ҳам абадул-абад намуна сифатида қолажак.

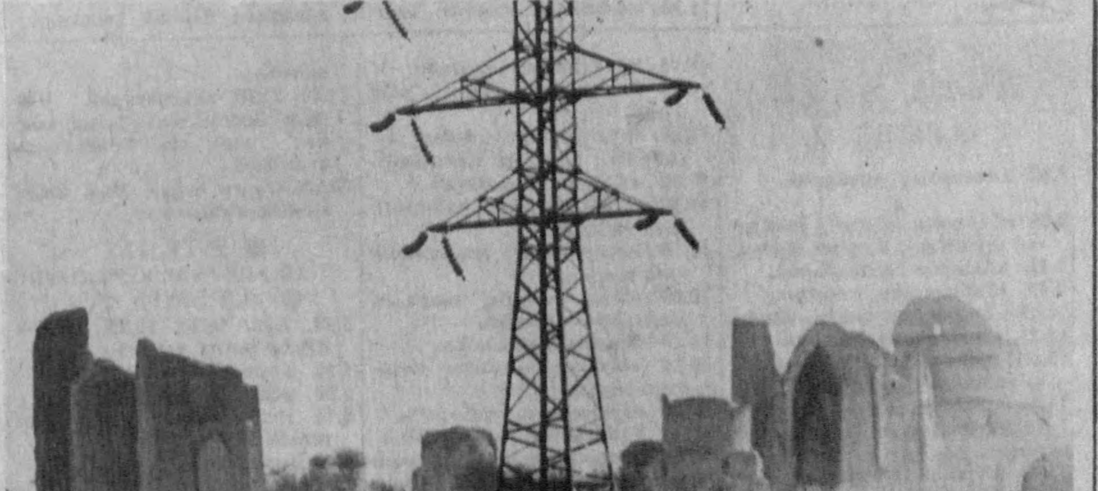

СУРАТДА: Бибихоним масжиди қолдиқлари.

* *Хоҳ ишонинг, хоҳ...*

АВЛОДЛАР «ОНАСИ»

ОЛАМДА жуда ажойиботлар кўп бўлади. Эшитиб ҳангу манг бўлиб қоласиз: чинмикан, ҳазилмикан? Бундан ўттиз йилча муқаддам Могилёв шаҳридаги Любик лақабли зотдор сигир бир йўла 7 та бузоқ туғди. Блэкуотерсбридж (Ирландиянинг Керри графлигидаги шаҳар)лик Жером О,Лирига қарашли Бит Берта (Катта Берта) лақабли сигир эса наслдорликда «фарзандсеварлик»да Любикдан ҳам ўтиб кетди. У жами бўлиб 39 бузоқ туққан.

Юракда қувонч туғён уради. Сабаби мол-ҳол қанча кўп бўлса тўкинчиликка ҳам омил бўлади. Лекин ҳамма гап парвариш-да эканини ҳам унутмайлик.

ПИШЛОҒИМ ПИШЛОҚ

ПИШЛОҚ жаҳондаги кўпгина халқларнинг севимли озуқаси ҳисобланади. Бу борада французлар жуда ҳам иштаҳали: улар йилига аҳоли жон бошига ҳисоблаганда салкам йигирма килограмм пишлоқ истеъмол қилишади. Инглизлар ҳам бўш келишмаяпти. Ўтган йилда инглизлар юртида аҳоли жон бошига 72 килограмм пишлоқни кўрдим дейишмади.

Албатта иштаҳа зўр бўлгандан кейин уни ишлаб чиқариш ҳам керак. Америка Қўшма Штатлари пишлоқ ишлаб чиқаришда дунёда тенги йўқ мамлакат; у ерда йилига 2 миллион тонна пишлоқ тайёрланади.

Пишлоқнинг энг қадимги ва энг оддий нави бу арабларнинг эчки сутидан тайёрланадиган кишк (оғиз) деб номланган пишлоғидир. Бугунга келиб жаҳонда 450 хил номда пишлоқ тайёрланади. Уларнинг 18 нави мавжуд. Кўпчилик пишлоқ навлари бир-биридан деярли фарқ қилмайди. Улар турли шаҳарларнинг шарафига аталаверган: бир-биридан фақат шакли орқалигина фарқланади. Биргина Францияда 240 номда пишлоқ борлиги маълум.

Энг қимматбаҳо пишлоқ ҳам Францияда. «Ле Леран» номини олган қўй сутидан тайёрланган пишлоқнинг бир килоси 90 франк туради! «Лидеркриц» ва Ван Вертс тавсияси билан тайёрланган пишлоқнинг эса килоси 9 доллардан сотилади. «Ланфк Блю» деган инглиз пишлоғининг нархи эса 5,5 фунт стерлинг!

Пишлоққа қараб туриб ўйлаб қоласан киши: сигирларинг кўп бўлсаю, саҳарда бир коса қаймоқ еганга нима етсин!

ИЛДИЗДАН ЖОН ОЛАДИ

ШАРҚИЙ Европадаги энг манзарали дарахтлардан бири бу ботқоқлик сарвидир. Унинг асл ватани — Флорида, Сарви ботқоқ— игнабаргли дарахт бўлиб, қишда бир муддат баргларини тўкади. У ҳатто мўътадил Оврупо иқлимида ҳам илдизларидан 8—10 метр кенгликда қалин тўрни ҳосил қилади. Илдизларининг маълум бир қисми «ўпка» вазифасини бажаради. Улар ердан 8—10 сантиметр кўтарилади. Шу тариқа сарв ҳаводаги азот, углероддан тўйиб нафас олади. Катта дарахт одатда 30 дан зиёд шундай илдизига эга бўлади.

Ботқоқлик сарвининг умри ҳам ҳавас қилгуликдир. Сарв дарахти жаҳонда тенги йўқ «мўйсафид» саналади. Шу кеча-кундузда жаҳондаги энг умри узоқ дарахт, битта қолган Мексика сарви саналади. У Олхока де Хуарес шаҳридаги қабристонда ўсади. Бўйи 50 метр, танасининг кенглиги 14,5 метр, кенглиги эса 45 метр келади! Ушбу сарв... 6000 ёшга кирган.

Оламда шунчалар кўп ажойиботлар бор! Ўзбекистонимизда ҳам қанча экан — билмадик!

ЖИНДЕК ҚУЁШ БЕРИНГ!

ОДАМЗОД денгиз сувларини ифлослантириб, ўзига ўзи катта зарар етказади. Бир қараганда лойқа, бўтана сув ҳеч нарсадек бўлиб туюлиши мумкин. Лекин у тириклик манбаи бўлган қуёш нурини денгиз остига жуда ҳам кам миқдорда ўтказади. Бундай шароитда турли сув ўтлари ҳалок бўлади. Оқибатда денгизда яшовчи жониворлар ва балиқлар емиш йўқлигидан қаттиқ қийналишади.

Япониядаги «Мицубиси» корпорациясига қарашли «Шимидзу» фирмаси мутахассислари аҳволни жиндек бўлса ҳам яхшилашга қарор қилишди. Улар Япон денгизи бўйлаб шу пайтгача қўлланилмаган қурилма — устунлар ўрнатишга қарор қилишди. Ушбу ўн метрлик устуннинг энг тепасига ойналик гумбазлар ўрнатилади. Улар қуёш нурларини «тутиб», линзалар ёрдамида денгиз тубига йўллашади. Тажрибалар шуни кўрсатдики, бундай саховат денгиз жониворларига анча хуш ёқибди: улар анча жонланиб қолишган.

Қуёш устунлари электроника асосида қурилган. Нархи ҳам осмонда. Ўз-ўзидан маълум бутун денгизу уммонларга бундай устунлар ўрнатиб чиқиш мушкул. Шу сабаб оддийгина, осонгина бир йўл борки, буни унутмаслик керак: денгизни ифлослантирмайлик!

Тоҳир МАҲКАМОВ тайёрлади.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

110-ўрта мактаб томонидан Алламурадова Гулираъно номига берилган АУ-300319 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги йўқолган аттестат бекор қилинади.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 28. VI

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Совға».
18.40 «Шаҳрисабз ипак шаҳри». Телефильм.
18.50 «Бозор иқтисодиёти ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш». Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг қурултойи олдидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Тоғ қўлларининг сири». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик опера ва балет Катта театри яккахонларининг концерти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Мерос». Баҳовуддин Нақшбанд.
22.10 «Тиниб тинчимаган қариялар». Бадиий фильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Ассалому алайкум» (такрор.).
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Диққат: шифокорлар маслаҳати».
20.20 «Лаҳза». Хабарлар.
20.35 «Билиб қўйган яхши».
20.55 «Лаҳза». Хабарлар.
21.10 «Қишлоқ изқувари». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 «Якунлар».
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Нида дўстларини кутқаради». Илмий-оммабоп фильм.
8.35 «Гирдоб». Болалар учун Р. Брэдбери пьесаси асосида телеспектакль.
9.30 «Нима! Қаерда! Қачон!».
10.30 «Гол».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 А. Сидельников. «Фортепиано ва оркестр учун русча концерт».
15.30 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.55 «Телеёдномалар».
16.15 «Иқболи кулганда».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.30 «Санкт-Петербургнинг оқ тунлари». Халқаро мусиқий фестиваль хроникаси.
17.55 «Гол».
18.15 «Ҳафтанинг акс-садоси».
18.55 «Меценат». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
20.55 «Спорт уик-энди».

«Янги студия» таништиради:

21.10 «Таржимаи ҳол».
21.40 «Выбор-2000».
22.30 «Джем-сейшн».
22.55 «Мен».
23.40 «Бомонд». Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Тонгги концерт.
8.15 «Кириш ҳовли томондан».
9.10 Хонаки экран. «Ғурур ва андиша». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
10.50 «Худди ўша Горин».
13.15 «Деҳқонларга таалуқли масала».
13.40 Кундузги сеанс. «Хайр, болалар». Бадиий фильм.
15.00 «Американинг ёввойи табиати». Кўп серияли телефильм премьераси.
15.30 Янгиликлар.
15.45 «Фақат сиз учун».
16.15 Трансросэфир. «Саховат кўрсат».

*

17.00—19.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.00 «Россияда бизнес».
19.25 «Ретро-шлягер».
19.55 Катталар учун мультфильм.
20.05 Душанба куни детектив. «Лаки страйк» таништиради. «Нолинчи белги». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» сериалидан.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Ҳақиқат онлари». Андрей Караулов саволларига Абхазия Олий Кенгашининг раиси Владислав Ардзинба жавоб беради.
22.20 Спорт кўрсатуви.
22.30 Волейбол бўйича жаҳон лигаси биринчилиги. Россия — Бразилия.
23.35 «Русская кавалькада» ансамбли.

Сешанба, 29. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Қалдирғоч». Фильм-концерт.
8.10 «Оила сирлари». Бадиий фильм.
9.35 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.05 «Абитурмент-93». Она тили ва адабиётидан тест топшириқларини бажариш.
10.35 «Шифобахш ўсимликлар атрофимизда». Телефильм.
10.50 «Қадрдон маскан билан хайрлашув».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Гул сайли». Наманган вилоятидан.
18.40 «Шарқнинг етти гўзали». Фильм-концерт.
19.05 «Паркент тонги». Маҳмуд Тоиров шеърияти.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 «Ўзбек халқининг содиқ қизи». Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ислоҳот ҳақида суҳбатлар».
21.40 «Агар севсанг». Шомаҳмуд Шораҳмедов куйлайди.
22.20 «Мулоҳаза». Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театри бугун ва эртага.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Ўзбекистоним». Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Шарқ лирикаси». Ғафур Ғулом.
20.20 «Мусиқали меҳмонхона».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 11-серия.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
14.40 «Конверсия ва бозор».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 6-кўрсатув.
16.05 «Настарипли авлод...». Д. Журавлёв.
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Пешвоз чиқиб» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 Москва кинофестивали олдидан.
18.55 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
20.55 Ноёб халқ мусаввирлари М. ва Ф. Промоченколар ҳақида ҳикоя.
21.50 «Матбуот-экспресс».
22.05 «МАСК — етмиш ёшда».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Максима».
00.10 «Кино талаб қилинади».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 «Винил чангалзорлари».
8.30 «К-2» таништиради. «Медиа».
9.20 «Кечки салон» саҳифаларида.
10.50 Хонаки экран. «Таванкалига II ёки жавоб зарбаси». Бадиий фильм.
12.15 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
12.30 «Деҳқонларга таалуқли масала».
12.55 Кундузги сеанс. «Афюн» Бадиий фильм.
14.05 «Параллеллар».
14.20 «Телематн».
14.30 Джаз куйларидан концерт.
15.05 «Телебиржа».
15.35 Янгиликлар.
15.50 «Рост» студияси. «Тонлабиринт».
16.20 Юбилейга таклиф. «Каскад— 140 ёшда».
16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.30

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.30 Криминал хабарлар экрани.
19.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси, 185-серия.
20.30 «Динозаврга айланмайлик».
20.45 «Танаффус». Олег Газманов куйлайди.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Кўҳна ленталар».
21.55 «Жаноблар-ўртоқлар».
22.15 «Нархини биз қўямиз». Телеўйин.
22.45 «Таврия ассамблеяси».

Чоршанба, 30. VI

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Ота ўғиллар». Телефильм.
8.00 «Шаҳар қалқони». Бадиий фильм.
9.35 Турк тили.
10.05 «Бунёдкор».
10.35 «Абитурмент-93». Табиий фанлар бўйича тест топшириқларини бажариш.
11.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.20 «Бола бошидан». Мактабгача тарбия масалалари.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Учрашув». Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева.
19.05 «Санъат оламида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Мусиқий дақиқалар.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 «Ганжинаи Самарқанд» ансамблининг концерти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Республика газеталарининг шарҳи.
21.40 «Пилла — бойлигимиз». Пиллакорларнинг меҳнат ғалабасига бағишланган кўрсатув.
23.00 «Алангали сўқмоқлар». Бадиий фильм.
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Санъаткор ҳаётидан икки кун». Телефильм.
19.05 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Қизиқарли учрашувлар».
20.50 «Сен менинг қўшиғимсан». Кинокомедия.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20, 23.35— Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Мультфильм.
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Карна лақабли сувсар». Илмий-оммабоп фильм.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 7-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 «Мусиқий башорат». Кўп серияли телефильм премьераси.
16.20 «Клуб 700».
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Энг яхши давр» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 «Миниатюра».
18.50 «Сиз учун учрашувлар». В. Конецкий ва В. Шефнер.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
20.55 «Қайтиш. Алла Соленкова билан учрашув».
21.30 «Серпантин». Кўрсатувни Марк Захаров олиб боради.
22.30 «Мен сизга қўшиқ куйлаб бераман».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «L—клуб».
00.25 «Матбуот-экспресс».
00.35 «Карна лақабли сувсар». Илмий-оммабоп фильм.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Тонгги концерт.
8.15 «Ватаним менинг».
8.45 Мульти-пульти.
9.00 «Оталар изидан борар солдатлар...». Бадиий фильм.
10.25 «Рек-тайм».
10.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 185-серия.
11.45 Ишдан бўш пайтингизда. «Коллекционер».
12.00 Христианлар учун кўрсатув.
12.30 «Деҳқонларга таалуқли масала».
12.55 Санкт-Петербург балети, П. И. Чайковский. «Анна Каренина».
14.25 «Телематн».
14.30 «Бизнес: янги номлар».
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Рост» студияси. «Кимнинг томони?».
15.45 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.30 Криминал хабарлар экрани.
16.40 «Ҳар бир кун байрам».
16.50 Спорт кўрсатуви.

*

17.00—19.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 186-серия.
20.15 «Сиз яратган боғ».
20.45 Катталар учун мультфильм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «60 дақиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви.
22.20 «Ксюша ҳузурида».
22.50 Баскетбол шарҳи.
23.20 «Экзотика».

Пайшанба, 1. VII

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Унутмас мени боғим...». Телефильм.
8.10 «Изтопар». Бадиий фильм.
9.40 Араб тили.
10.10 Болалар учун. «Дўстлик учрашувлари».
10.30 «Абитурмент-93». Ижтимоий фанлардан тест топшириқларини бажариш.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.15 «Бола дунёни тебратар».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ғазалхон ёшлигим».
19.00 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Гўзаллик куйчиси». Телефильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Ер ва диёр тароналари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ислоҳот ҳақида суҳбатлар».
21.40 «Тошкент божхонасида».
22.20 ЎзТВ хазинасидан. «Назм ва наво». Машраб лирикаси.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Ўзбек халқининг содиқ қизи». Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига (рус тилида).
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Матбуот саҳифаларида».
20.00 «Назорат ойнаси». Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорати қўмитаси ва Ўзбекистон телевидениесининг қўшма рейди (рус тилида).
20.30 «Бу оқшомда».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Тингланг, томоша қилинг...».
8.40 Мультфильм.
9.00 «Джем».
9.30 «Шаршаралар ҳаёти». Илмий-оммабоп фильм.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

Кундузги киноэкспресс

11.20 «Август об-ҳавоси». Телевизион бадиий фильм.
12.30 «Синюшканинг қудуғи». Телевизион бадиий фильм.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 7-кўрсатув. 1-қисм.
15.55 «Қизлар ўртасидаги сир».
16.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.20 «Касаба уюшмалари—ниҳмаларни ўргатадиган мактаб!»
17.45 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Дунё томонлари» кўрсатувини таништиради.
18.05 «Тақдир қисмати...». Элина Бистрицкая.
18.55 «Жамоатчилик фикри».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Жамоатчилик фикри» (давоми).
20.40 Катталар учун мультфильм.
21.00 Футбол. Россия чемпионати. «Динамо» (Москва) — МАСК. 2-тайм. «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.
22.00 «Эфирда мусиқа». Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.
00.40 «Матбуот-экспресс».
00.50 «Ўзим томон йўл».
01.20 «Шаршаралар ҳаёти». Илмий-оммабоп фильм.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 «Ҳақиқат онлари».
8.55 «Таврия ассамблеяси».
10.05 «Саховат кўрсат».
10.50 «Параллеллар».
11.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 186-серия.
11.55 «Кўздан ғойиб бўлаётган манзара». Лев Аннинский кўрсатуви.
12.40 «Деҳқонларга таалуқли масала».
13.05 «Бир санъаткор театри». М. Башкирцева.
13.25 Репортёр. «Пуллар».
13.40 Трансросэфир. «Хусусийлаштириш панорамаси».
14.25 «Россия қобусномаси». Борис Пастернак. «Иккинчи туғилиш».
15.10 «Бола тилидан».
15.40 Янгиликлар.
15.55 «Рост» студияси. «Яшил мактаб».
16.25 «Уз манзили».

*

17.00—19.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 187-серия.
20.15 «Келинг, аниқлаб олайлик».
20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 Ватаним менинг. «Вилоятдан мактублар».
22.25 «Фортуна» телеканали «Корсикан безорилари».
23.15 Спорт кўрсатуви.
23.20 «Авангарддан бизнинг кунларгача».

Жума, 2. VII

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Насиба». Фильм-концерт.
8.10 Болалар учун фильм. «Олтин калит».
9.25 «Ёшлик» студияси. «Истеъдодларни излаймиз».
10.05 «Абитурмент-93». Математикадан тест топшириқларини бажариш.
10.35 Болалар учун. «Оромгоҳлар қўйнида».
11.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Болалар меҳмонхонаси».
18.40 «Ўйинчоқ». Телефильм.
18.55 «Дийдорлашув».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 «Адолатга бахшида умр». Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига. Видеофильм премьераси.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Инсон ва замин». Тошкент вилоятига бағишланган кўрсатув.
22.30 «Қимматга тушган ҳузур-ҳаловат». Бадиий фильм.
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Миллион саргузашт. Ржавой генерал ороли». Телевизион бадиий фильм.
9.45 Мультфильм.
10.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
11.20 Болалар телевидениеси уюшмаси. «Телеаралаш ва бойчечак» кўрсатувини таништиради.

Театр шинавандалари,
Сизлар учун!

11.50 Ж. Пристли. «Яшил хона». М. Н. Ермолова номли Москва театрининг фильм-спектакли.

*

14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Бридж».
14.50 «Бизнес-класс».
15.05 Мультфильм.
15.20 Теннис. Уимблдон турнири.
16.20 «Бизнинг мусиқий клуб».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 «Инсон ва қонун».
18.05 Москва кинофестивалининг очилиши.
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.40 «Детективлар клуби»да. «Сунни». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Англия).
21.35 Бойқўнғир космодромидан Россия — Франция экипажининг парвози ҳақида репортаж.
21.45 Москва кинофестивали кундалиги.
22.00 «Матбуот-экспресс».

«ВИД» таништиради

22.10 «Сиёсий бюро».
22.45 «Авто-шоу».
23.40 «Х» программаси.
00.05 «Обоз» майдончаси. И. Аллегрова. Танаффус пайтида (23.00) — Янгиликлар.
01.05 «Юлдузлар намойиши». Москва халқаро кинофестивалининг қайта тикланиш жамғармасига тунги хайрия зиёфати.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Мульти-пульти.
8.10 «Бўйсунмас купина».
9.05 «Ҳайвонот оламида».
10.05 «Оилавий фестиваль». Халқаро оила йилига.
10.35 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 187-серия.
11.25 «Сиз яратган боғ».
11.55 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси.
12.40 «Деҳқонларга таалуқли масала».
13.05 «Ижица».
13.35 Мусиқа йирик планда. Пианиночи Николай Петров.
14.15 «Уз-ўзига режиссёр».
14.45 Жума кунлари Дисней. «Озодлик» сўзини ёзган қизча». Бадиий фильм. 2-серия.
15.35 Янгиликлар.
15.50 «Рост» студияси. «Азамат йигитлар».
16.20 «Телематн».
16.25 «Трансросэфир».

*

17.00—19.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 «Клип хиёбони».
19.40 Телеэкранда — премьера. «Депрессия». Бадиий фильм. 1-серия.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Депрессия». Бадиий фильм. 2-серия.
22.55 «К-2» таништиради: «Абзац».
00.10 «Аляскада кичик мусиқий кечалар».

Шанба, 3. VII

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Бешинчи «Б»да ўқийдиган шумтака». Бадиий фильм.
9.25 «Алифбо сабоқлари».
9.55 «Ўзбекистон спорти».
10.25 «Ёшлик» студияси. «Зиё».
11.25 «Анъана ва замон».
12.05 «Дўстларимиз санъати». «Ожинийёз» спектакли.
12.35 «Олимпиада — иқтидорли ўқувчи учун синов майдони».
13.05 «Қувноқ стартлар».
13.50 «Адабиёт ва маънавият».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Ўсмирлар учун. «Оқ йўл!».
18.30 «Қўшиқларда қолган муҳаббат». Баҳтиёр Йўлдошев.
19.00 «Сиҳат-саломатлик».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Республика газеталарининг шарҳи.
20.00 «Ўғил, невара, эвара...». Манзарали фильм.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 «Мусиқа жавони» саҳифаларидан.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги олдидан. Республика вилоятлари ёшлари телевизион фестивали. Андижон вилояти.
22.50 ЎзТВ хазинасидан. Шароф Бошбеков. «Эшик қоққан ким у!». Телевизион спектакль.
00.20 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

5.45, 7.30, 14.20, 20.20, 23.35— Кўрсатувлар тартиби.
5.50 Эрталабки гимнастика.
6.00 «Матбуот-экспресс».
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Спорт-имконият».
8.05 «Марафон-15» таништиради...
8.30 «Экстро-НУЖ».
9.00 «Шанба кунги дастхат».
9.25 Экологик шарҳ.
9.40 «Тиббиёт ҳамма учун».
10.20 «Мулкдор алифбоси».
10.30 «Шеърият альбоми».
10.50 «03-вагон».
11.20 Мультфильм.
11.30 «Ҳокимият сиймоси».
11.45 Режиссёр Г. Панфилов фильмлари. «Васса». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Шаҳзода ва Сув париси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
14.50 «Марказий экспресс». Европа тележурнали.
15.20 «Ассалом, Доброречье». Фольклор ва этнография халқаро фестивали ҳақида.
15.45 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви.
16.25 «Пул ва сиёсат».
16.55 Москва кинофестивали кундалиги.
17.10 Театр учрашувлари.
18.05 «Коламбия пикчерс». таништиради. «Хьюстон рицарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм (АҚШ).
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Зангори ва кулранг». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (АҚШ).
21.25 «Резонанс» студияси таништиради.
21.45 «Матбуот-экспресс».
21.55 Теннис. Уимблдон турнири. Финал.
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Улар мени эзгуликка ўргатишган...». Е. Весник.
00.25 Охирги киносеанс. «Декалог-1». Бадиий фильм. (Польша ва Германия телевидениелари).

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
8.00 Парламент соати.
9.00 Мульти-пульти.
9.05 «730-формула».

*

9.35—13.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

9.35 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
9.50 «Рангинкамон» (тожик тилида).
10.35 «Безнен мирас» (татар тилида).
11.15 Мусиқамиз хазинасидан. «Сувора».
12.00 «Ўзбекистон чет эллик дўстларимиз нигоҳида».
12.40 «Звезда Востока» журнали—меҳмонимиз».
13.15 «Бу турфа олам».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.30 Кундузги сеанс. «Қўшнимиз Тоторо». Мультфильм.
15.00 Фильмлар премьераси.
15.15 Бир санъаткор театри. З. Серебрякова.
15.35 «Тилла шпора».
16.05 «Чегарасиз футбол».

*

17.00—19.15

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.15 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Қизил капелла».
20.10 Спорт кўрсатуви.
20.15 Россиянинг телевизион театри. Н. В. Гоголь. «III даражали Владимир». 1-қисм.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 Россиянинг телевизион театри. Н. В. Гоголь. «III даражали Владимир». 2 ва 3-қисмлар.
23.10 Стас Намин маркази (Эс-Эн-Си) таништиради: «Сариқ сувости кемаси» клуби».
23.45 Тунги сеанс. «Бир бора алдаб...». Бадиий фильм.

Якшанба, 4. VII

● ЎзТВ I

7.00 «Излай-излай топганим». Тўра Сулаймон қўшиқлари.
7.30 «Турналар». Телефильм.

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 22—23-сериялар.
10.00 «Саёҳат— танга роҳат».
10.20 «Халқ ижодиёти». Абдуназар бахши Поёнов ижросида термалар.
11.05 Болалар учун фильм. «Одамлар орасидаги бўри боласи».
12.25 «Ёш спортчилар мактаби».
12.45 Инглиз тили.
13.15 «Ёшлик» студияси. «Даврага кел, дугонажон».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Жасур йигитчалар», «Чипнинг саргузаштлари». Мультфильмлар.
18.30 Ўсмирлар учун. «Умид учқунлари».
19.10 Рақслар гулдастаси.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 «Ойнаи жаҳонда».
20.15 «Кабутарим». Телефильм.
20.25 «Ҳордиқ». Дам олиш дастури.
21.00 «Ҳафтанома».
21.40 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Маҳмудмон Азимов куйлайди.
22.25 «Тўти қушли хоним». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

7.00—12.00

* * *

17.00—23.30
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV»

5.40, 21.45, 23.15 — Кўрсатувлар тартиби.
5.45 Эрталабки гимнастика.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Авто-шоу».
7.50 «Технодром».
8.00 «Марказ».
8.30 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.00 «Ҳамма уйдалигида».
9.30 «Спортлото» тиражи.
9.45 «Тонг юлдузи».
10.35 «Ҳарбий ревю».
11.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
11.30 Теннис. Уимблдон турнири.
12.10 «Орзу-умид». Ногирон болалар учун хайрия акцияси.

«КТВ-I» ҳамда «Франс интернасиональ» канали таништиради:

13.00 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

14.00 Янгиликлар.
14.15 «Саёҳатчилар клуби».
15.05 Волгоград шаҳар «Станица» фольклор ансамблининг чиқиши.
15.25 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
16.20 Эфирда бевосита мулоқот.
17.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.00 «Рус олами».
18.40 «Бу бўйган, бўлганди...». Г. Отс.
19.05 Москва кинофестивали кундалиги.
19.20 Телеэкранда биринчи марта. «Беверли-Хиллзлик тўполончилар». Бадиий фильм (АҚШ).
20.55 Эълонлар.

*

21.00 «Якунлар».
21.50 «Нима! Қаерда! Қачон!».
23.00 Янгиликлар.
23.20 Теннис. Уимблдон турнири. Финал.
00.20 «Санкт-Петербургнинг оқ тунлари». Халқаро мусиқий фестиваль концерти. 1-кун.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.
8.30 «Фольклор».
9.00 «Рост» студияси. «Азамат йигитлар». «Таклифнома».
9.30 «03» кўрсатуви.
10.00 «Ати-бати...».
10.30 Кипрас Мажейка. «Кичик Европа»дан репортажлар.
11.00 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Мементо мори».

*

12.25—15.40
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

12.25 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
12.35 «Жаҳон ва биз».
13.00 «Америкага саёҳат».
13.45 Америка Қўшма Штатлари эстрада мусиқаси концерти.
14.15 «Чинсэн» (корейс тилида).
14.55 «Замандас» (қозоқ тилида).
15.25 «Бу турфа олам».

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

15.40 Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плашч».
16.30 Мульти-пульти.

*

16.40—18.10

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 Си-Би-Эс кинотеатри. «Американасига хизматнор». Бадиий фильм.
19.55 «Демократлар Американи шу даражага етказишди». Пи-Би-Эс ва «Қувноқ болалар» бирлашмасининг кўрсатуви.

*

21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.

*

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «А» программаси.
22.30 «Номлар». Михаил Шуфутинский.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 33-29-70;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича
32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Буюртма Г—120. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30
■ Босмага берилди 11.30.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

Буюртма Г—226. 19919 нусхада